1004

Nr. 214

magazin

pentru pionieri şi şcolari

1960

EDITAT DE REDACŢIA REVISTELOR „CRAVATA ROŞIE" ŞI „LUMINIŢA"

magazin • magazin • magazin • 1960 ma

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr. .....

Tovarăşul GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
prim-secretar al Comitetului Central al Partidului
Muncitoresc Romîn

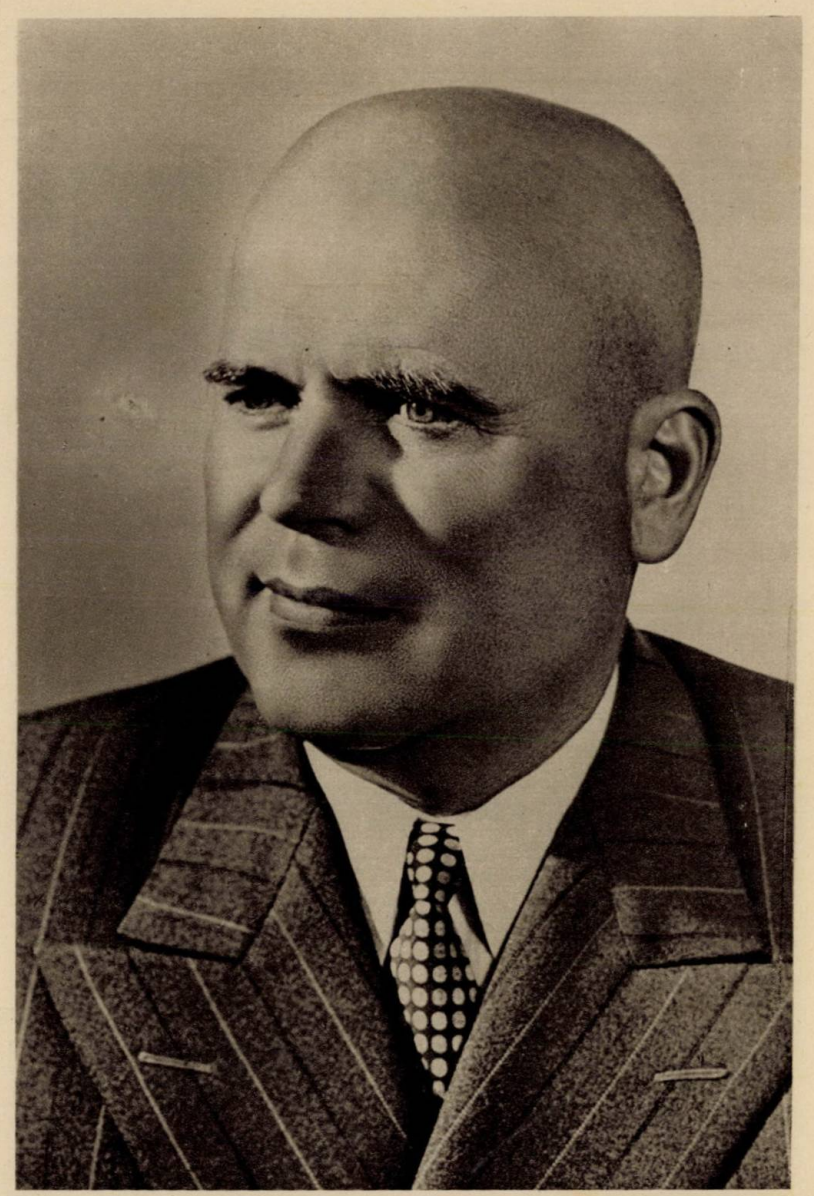

Tovarăşul CHIVU STOICA
preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Romîne

MAGAZIN

PENTRU PIONIERI ŞI ŞCOLARI

1960

EDITAT DE REDACŢIA REVISTELOR „CRAVATA ROŞIE" ŞI „LUMINIŢA"

Redacția revistelor pentru copii „Cravata roșie", „Luminița" și „Arici Pogonici" felicită pe cititori cu prilejul Anului Nou și le urează multe bucurii și succese la învățătură.

Urare

Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mînați...
Iar pornim cu tot alaiul,
Iar răsună clopoței,
Muge-ntărîtat buhaiul
Și din bici țîșnesc scîntei!
Aerul curat miroase-a
Mirodenii și a brad.
Veseli colindăm prin case
Și obrajii a ger ne ard.
Dar cînd oamenii ne cheamă
La belșugul mesei lor,
Plîng încet, în amintire,
Anii altui plugușor...

Ţi-aminteşti, cinstită gazdă?
Anii-aceia cu dureri
Cînd belşugul de pe brazdă
Ţi-l furau chiaburi, boieri.
Şi pe-atunci, cu pluguşorul,
O porneam prin ţară noi,
Ne primea şi-atunci poporul:
Masa goală, soba, sloi...
Îl mai veselea o clipă
Bietul nostru pluguşor;
Un covrig pentru-o nădejde.
Un bănuţ pentru un dor...
Dar nimic din urătură
Nu trăia în noul an.
Se stingea nădejdea, sură.
Dorul rămînea orfan.
Astăzi altul este satul
Viaţa are alt temei
Altfel e primit uratul
După August 23
Că de-atunci, cînd pluguşorul.
O porneşte la urat,
Ştie bine-ntreg poporul
Că urează-adevărat!
Iată: vin şi mese pline.
Sobe calde, veseli prunci.
Podu-abia, abia se ţine,
Burduşit cu saci, cu şunci!
Veseli sînt colindătorii,
Gazda i-ar opri la sfat.
– Nu, spun ei, aproape-s zorii,
Mai avem de colindat!
Şi se duc, gîndind că pentru
Tot belşugul care vine,
Pînă şi colinda noastră
Are vorbe prea puţine...

AL. O. ZOTTA

SUB

de DAN DEŞLIU

Din valul vremii zbuciumate
s-a înălţat, prin anii grei,
slăvitul steag de libertate
din August douăzeci şi trei.

Lumina lui, ce se răsfrînge
pe chipul patriei acum,
de mult, în veac de foc şi sînge,
porni spre noi să-şi taie drum.

În faldul fluturînd spre soare
răzbat, din secolii uitaţi,
străbune flăcări vestitoare
jucînd pe vîrfuri de Carpaţi...

Sclipeşte vînătă ca iadul
coroana Dojei, prin văpăi,
cu sînge-i plînge Bălgăradul
pe Horia şi soţii săi...

E-n falduri fulgerul săcurii
şi jarul vechii răzvrătiri,
purtat în inimi de pandurii
viteazului din Vladimiri...

Şi-n largul foşnet de mătase
nu-i vîntul doar, cu-a sale şoapte:
e şuierul tăios de coase,
ecou din nouă sute şapte...

FLAMURA LUI AUGUST

E vijelia-nnoitoare
dintr-un februarie de foc,
cînd glasul clasei muncitoare
vestea al beznelor soroc,

cînd tari în viforul restriştii,
cu viaţa lor, au pus temei
acestor zile — comuniştii
la Griviţa, în treize-şi-trei.

Poate că-n ultima clipită
vor fi zărit, prin văl de fum,
această ţară dezrobită,
sub raza soarelui de-acum...

Poate privea spre noi, spre anii
în care munca-i bucurie,
de sub ruinele Doftanei,
spre noi Ilie Pintilie...

De-aceea se înalţă steagul
atît de sus, în ţara mea,
că-i fără de sfîrşit şiragul
celor căzuţi spre-a-l înălţa.

Şi-adeseori de-aceea, poate,
se zbate zbuciumat în vînt,
că-n el bat inimile toate
a celora ce nu mai sînt.

Tu, flacără biruitoare
peste furtuni, în anii grei,
ce viu te-ai avîntat spre soare
în August douăzeci şi trei !

Te-a ridicat spre zarea-albastră,
spre zori, din asfinţitul trist,
puterea şi mîndria noastră,
Partidul nostru Comunist !

Salut, simbol al tinereţii,
steag viu, pe care-l poartă sus
cutezătorii, îndrăzneţii,
sub steaua fără de apus !

Salut, lumină de victorii,
partidul nostru neînfrînt,
făuritor al aurorii
şi-al fericirii pe pămînt !

de ION CIOFU

Peste vreo sută de ani, cînd circulația interplanetară va înceta să mai fie privită ca un fapt excepțional și va intra în obișnuit, va avea loc, îmi închipui, o mare festivitate pe Pămînt. Mai precis, undeva pe întinsul Uniunii Sovietice. Poate că la Moscova. Parcă-i văd: oameni de știință, tehnicieni, piloți ai flotei cosmice vor ciocni, așa cum se întîmplă la marile aniversări. Atunci vor fi pronunțate cuvintele: „Astăzi, 4 octombrie 2057, se împlinește un veac de cînd...“ ș.a.m.d.

Toastul, sărbătorirea aceasta, va avea loc cu siguranță. De unde știu? vă veți întreba... Știu de pe acum. Atunci se va împlini exact un secol de la inaugurarea de către Uniunea Sovietică a erei cosmice, în 1957. Și poate că mulți copii de vîrsta voastră vor deschide un manual de cosmonautică pentru a cunoaște mai bine istoria acestei științe destul de tinere, dar cu realizări impresionante. Vor găsi, fără îndoială, pe la începutul manualului, cîteva fotografii cu explicațiile: sputnik I, II, III... Privindu-le, mulți vor zîmbi cu duioșie.

La acea aniversare, sărbătoriții vor fi cei dintîi sputnici. Căci fără ei, omul ar fi fost obligat să nu se „rupă“ niciodată de Pămînt, iar legendarul Icar ar fi rămas doar un vis, realizat de aviație doar pe jumătate.

Dar să ne întoarcem în acest nou început de an, 1960.

Deși cosmonautica, prin latura sa practică, a împlinit abia ceva mai mult de doi ani, putem spune că o primă etapă a realizărilor ei se află pe sfîrșite: lansarea unor sateliți și rachete planetare cu scopul de a face cercetări practice, „de laborator“, la fața locului, în spațiul îndepărtat. Cercetările acestea privesc componența, păturile acelui spațiu, „curenții“ de raze periculoase care îl străbat, temperatura, densitatea lui, circulația meteoriților etc.

Cînd răspunsul la aceste cercetări va fi fără nici un dubiu, calendarele vor trebui să consemneze o nouă dată istorică: cea la care primul om a părăsit planeta și, după cîteva zile petrecute în Cosmos, s-a înapoiat nevătămat pe Pămînt.

Această a doua etapă nu este prea îndepărtată de noi. Președintele Academiei de științe a U.R.S.S. a declarat că pînă la sfîrșitul septenalului, în 1965, „vor fi atinse obiective grandioase, cum ar fi călătoria în Lună și studierea acesteia, apoi călătoriile pe planetele cele mai apropiate“.

Pînă acum, pe la 6.000 km distanță de Lună a și trecut planeta-rachetă sovietică „Visul“. Cu trei luni în urmă primul corp pămîntesc, racheta sovietică condusă prin radio de pe teritoriul U.R.S.S., și containerul avînd pe bord aparate de cercetare și măsurători, precum și posturi de radioemisie, a atins Luna în regiunea „mărilor“ Ploilor și Serenității. Iar mai recent LUNNIK III a reușit performanța celui mai spectaculos zbor cosmic de pînă astăzi: cuprinderea într-o singură orbită a doi aștri cerești — Pămîntul și Luna —, fotografierea, developarea, fixarea (toate realizate automat) și transmiterea prin radio a imaginii feței Lunii invizibile pentru noi.

Este fotografia secolului, exemplul concret al transfor-

mării astronomiei într-o știință experimentală.

Această etapă experimentală a zborurilor cosmice a dovedit nu numai faptul că tehnica sovietică poate lansa rachete atît de puternice, ci și precizia cu care aceste rachete pot atinge astrii cerești, fără a se rătăci prin spațiul necuprins.

Viitoarele vizite vor fi făcute, fără îndoială, de oameni în carne și oase. Încercările de lansare în Cosmos a unor ființe au putut arăta că în viitor și omul va putea fi pasager, în urma precauțiilor luate pentru asigurarea vieții sale și readucerea lui pe Pămînt. Cățelușele Belianka și Peostraia, care au zburat în Cosmos, au revenit pe Pămînt sănătoase. Ele pot fi văzute și astăzi, plimbate de zgardă prin parcurile sovietice.

Datele furnizate de aparatele de pe sateliții și rachetele cosmice au arătat că în adevăr spațiu ldin jurul atmosferei pămînteşti este periculos pe mari întinderi. Din direcția Ecuatorului pămîntesc și pînă prin dreptul paralelei 65° Sud și Nord există zone în care, ca într-o uriașă capcană magnetică, circulă cu viteze mari o serie de particule dăunătoare organismelor vii. Dar tot veștile transmise de sateliți și rachete au arătat că există două „culoare", pe la Nordul și Sudul Pămîntului, prin care omul s-ar putea „strecura" fără a fi vătămat de razele invizibile.

Pe de altă parte, experiențe făcute atît în Cosmos cît și în laboratoare în care sînt create condiții de viață cosmică au arătat că organismul omului poate suporta lipsa gravitației, a forței de greutate cu care este atras de planetă (pînă la 100.000 km distanță de planeta noastră omul va cîntări din ce în ce mai puțin. Aici va mai avea 1/4 din greutate, după care însă el va intra în starea de *imponderabilitate*); că el poate suporta *accelerația*, adică viteza de desprindere a rachetelor de Pămînt, moment în care organismul este supus unei *suprasarcini*. Atunci el va cîntări, datorită vitezei de accelerare a rachetei, sute de kilograme, în loc de, să zicem, 70 kg. În sfîrșit, din moment ce cunoaștem particularitățile spațiilor îndepărtate, tehnica actuală, din ce în ce mai perfecționată, poate înlătura piedicile din calea unor astfel de zboruri, creînd condiții normale de viață pe sateliți.

Viitorii ani ne vor aduce, fără îndoială, cuceriri noi și prețioase. Abia după aceea vom putea ști cam ce ar putea citi spre informare un tînăr de vîrsta voastră în anul 2057, într-un manual de cosmonautică.

Poate că tînărul nici nu se va informa dintr-o carte. Poate că va apăsa pe un buton al ecranului de televiziune de acasă, cerînd unui creier electronic-bibliotecă[1] toate informațiile și fotografiile în legătură cu istoria cosmonauticii. Aceste informații îi vor putea fi comunicate automat pe ecranul din fața sa. Și poate că imaginea primului om cosmonaut nu va fi asemănătoare cu a unui pilot în costum special, culcat pe bordul rachetei. Poate că imaginea va arăta că primele organisme omenești au fost trimise de pe Pămînt într-un fel cu totul original. Tînărul nostru va viziona poate și alte soluții de lansare, după care, stingînd aparatul, va murmura înainte de culcare: „Ce simplu! Desigur că numai așa se putea pleca!"

Dar pentru ca toate acestea să pară simple a trebuit să existe acel grandios și genial salt de la 4 octombrie 1957.

---

[1] Ideea nu este doar fantezistă. Un proiect asemănător se studiază încă în zilele noastre.

CÎNTEC DE DRAGOSTE PENTRU ȚARA SOVIETICĂ

de MARIA BANUȘ

Frumoasă ești, patrie-a vieții,
Frumoasă, puternică ești.
Leagăn al viselor lumii,
Fie ca-n veci să-nfloreşti.

Mamă vitează și bună,
Cum ai trecut prin vîltori,
Cum sîngerat-ai de tare,
Cum ne-ai adus aurori!

Sfînt e pămîntul tău mare
— Ape și munți și cîmpii —
Buzele noastre-l sărută,
Veșnic ferice să fii.

Flacără fără cenușe,
Strajă în clipa cea grea,
Astăzi și pururi de veghe,
Moscovă, inima ta!

Frumoasă ești, inimă-a lumii,
Octombrie-n tine e viu.
Alt foc mai curat, mai puternic
Pe lumea aceasta nu știu.

Frumoasă ești, patrie-a vieții,
Frumoasă, puternică ești.
Leagăn al viselor lumii,
Fie ca-n veci să-nfloreşti!

STELUȚA DE AUR

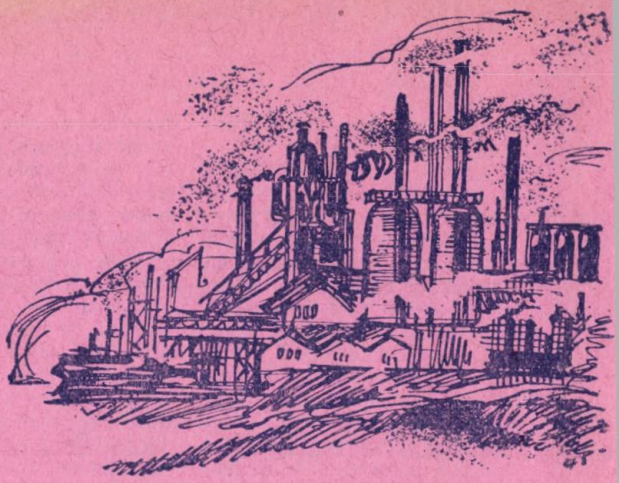

Cam prin luna mai din acest an, cuptorul I de la oțelăria nouă din Hunedoara, din cauza unor neglijențe, s-a defectat. De altfel, oamenilor care-l deserveau le lipsea experiența : înainte nu mai munciseră la o asemenea instalație complicată. Nu cunoșteau încă toate tainele acestui cuptor. Dar maistrul principal al acestei secții, Ștefan Tripșa, muncind cu multă dragoste ceasuri întregi, a reușit, ajutat de oamenii de acolo, să repare într-un timp destul de scurt cuptorul, chiar și fără să-l răcească – și nu așa cum credeau unii că s-ar putea, doar la rece.

Fapta lui a stîrnit admirația și mulțumirea tuturor. Iar mai pe urmă, tot la acest cuptor, Ștefan Tripșa a dovedit că lucrul făcut de el nu-i oarecare, ci meserie trainică. El a sporit cu mult indicele de utilizare a cuptorului (capacitatea de producție a lui), realizînd chiar și 8 tone de oțel pe metrul pătrat de vatră. A făcut lucrul tocmai cum scrie în carte, tocmai cum a învățat el de la prietenul său, oțelarul Aleksei Abramov din orașul Zaporojstal, cînd l-a vizitat în Uniune.

Ștefan Tripșa e înalt și nu prea... Mai mult voinic. Obrazul i-e înăsprit de căldura oțelului clocotit în cuptoare.

A venit la Hunedoara din comuna lui cam în anii cînd muncitorii de aici construiau noile furnale, dormind noaptea în barăci prin care-și făcea cale slobodă vîntul, dar visînd voioși cît le va fi de bine în blocurile ce încă nu erau și în care azi locuiesc. Avea atunci avere – cît era pe el. Atît, și altceva nimic. Au urmat apoi anii de școală profesională și de mai tîrziu. Toți au fost plini de nopți albe, de ceasuri de veghe peste cărți tehnice și de cultură generală.

Se străduia să devină un muncitor cu o calificare superioară, un om cît mai priceput, cu știință de carte și de meserie cît mai multă.

Povestește un bătrîn oțelar : Ștefan Tripșa era încă cu obrazul neatins de ascuțișul briciului. Atunci a fost numit prim-topitor la oțelăria veche.

– Drept să spun, îmi era teamă de îndrăzneala lui Tripșa. Dacă n-o reuși să țină hangul cu planul ? ! S-o face feciorul de rîs și n-o mai da spor. Da' tare bine mă bucur că n-o fost cum am crezut eu...

Luptînd cu propriile lui greutăți, nu avusese timp să cunoască multe din tainele meseriei, Ștefan Tripșa era nevoit să se îngrijească și de tăria echipei sale. Erau acolo băieți feluriți. Unii cu dragoste pentru muncă și silitori ; doi-trei, însă, erau mai delăsători. Pe cei inimoși îi lăuda ; cu ceilalți uneori a fost aspru, dar totdeauna drept. În cele din urmă, echipa lui a ajuns să aibă băieți tot unul și unul.

Silința lui Ștefan Tripșa a rodit bine și cînd acesta a fost maistru al ucenicilor de la școala profesională. Munca de maistru la ucenici i-a plăcut de la început, deși i s-a părut întîi că ar fi mai grea ca oala cu oțel topit. Despre vremea aceea, Tripșa amintește și glumind, dar și în serios :

– Atunci l-am chemat în ajutor pe Makarenko.

L-au prins deseori zorile citind „Poemul pedagogic" și „Steaguri pe turnuri".

Silința la școala profesională, ca maistru, i-a adus bucurie. Cei aproape 300 de ucenici, calificați și de el, intrați în iureșul producției, s-au dovedit a fi în marea lor majoritate oțelari destoinici. Orelt Paul, prim-topitor la topitoria nouă, povestește voios totdeauna că fără sprijinul lui Ștefan Tripșa, din acel timp și de mai tîrziu, n-ar fi devenit fruntaș în producție.

– Pe mine m-a băgat în pîine albă, povestește și Tiț Gheorghe, topitor unu la oțelăria nouă.

În succesele fiecărui oțelar, cum singuri mărturisesc, se află mult puțin și ajutorul prietenesc

(Continuare în pag. 12)

În această zi, în 1944, poporul romîn, avînd în frunte clasa muncitoare condusă de Partidul Comunist Romîn, a înlăturat dictatura fascistă.

Partidul Comunist Romîn a fost inițiatorul, conducătorul și organizatorul insurecției armate care a dus la răsturnarea dictaturii militare fasciste. În conformitate cu planul elaborat de partid, insurecția a început în ziua de 23 August 1944 prin arestarea clicii antonesciene de către formațiile patriotice de luptă. Răspunzînd chemării partidului și exprimînd voința și hotărîrea de luptă a poporului, armata romînă a întors armele împotriva Germaniei hitleriste.

Insurecția armată de la 23 August a fost îndelung pregătită, în adîncă ilegalitate, de către Partidul Comunist Romîn. Ani de zile, partidul a organizat sabotarea mașinii de război hitleriste. În fabricile de armament se produceau întreruperi ale producției. Sondele se înfundau parcă de la sine, lipsind tancurile nemțești de combustibil. Săreau în aer convoaiele militare. În munți acționau detașamente de partizani care paralizau căile de comunicație ale inamicului. În întreaga țară circulau ilegal ziarele și manifestele partidului, înștiințînd poporul despre izbînzile armatei sovietice.

Sub loviturile neîncetate ale armatei sovietice, trupele hitleriste se retrăgeau în debandadă. Convingerea că Germania hitleristă va fi zdrobită devenea tot mai puternică. După ce au înfrînt o mare grupare de forțe inamice la Chișinău, armatele sovietice au început ofensiva de eliberare a patriei noastre. Faptul acesta a stîrnit panică în rîndul clicii antonesciene, al aparatului ei de stat și al întregii reacțiuni din țara noastră. Populația de la orașe și sate a început să-și manifeste revolta, organizînd numeroase acțiuni de luptă împotriva ocupanților hitleriști și a slugilor lor din țară. În rîndurile armatei se resimțea tot mai puternic ura ostașilor împotriva clicii fasciste, care-i trimitea să moară într-un război dus pentru o cauză străină și nedreaptă.

În aceste condiții prielnice, partidul nostru a trecut la pregătirea insurecției armate.

În noaptea de 23 August și în zilele următoare, formațiunile patriotice și unitățile militare au ocupat principalele instituții și obiective militare, au curățit capitala de trupele hitleriste. Mase largi populare s-au ridicat la luptă pentru izgonirea hoardelor hitleriste, mii de muncitori, intelectuali patrioți au intrat în rîndurile formațiunilor patriotice de luptă. Aproape concomitent cu acțiunea militară din capitală a început lupta armată și în alte regiuni ale țării. Luați prin surprindere de această acțiune simultană, hitleriștii încercau cu desperare să-și mențină pozițiile și să înăbușe lupta de eliberare a poporului. Aceste încercări au fost zdrobite de unitățile armate și formațiunile patriotice care, în lupte crîncene purtate împotriva hitlerișților în capitală, pe Valea Prahovei, la Brașov, Constanța, Turnu Severin, au capturat zeci de mii de prizonieri, numeroși ofițeri și generali. În ziua de 27 august 1944 trupele sovietice au intrat în București. Populația capitalei, locuitorii orașelor și satelor de pe întregul cuprins al țării noastre au întîmpinat cu bucurie și dragoste pe ostașii sovietici, ca pe prietenii și eliberatorii lor. Armata romînă a participat la războiul antihitlerist, luptînd alături de armata sovietică pînă la victoria finală asupra fascismului german, aducîndu-și contribuția la îndeplinirea sarcinilor strategice și tactice elaborate cu măiestrie de comandamentul sovietic.

Sîngele vărsat de vitejii ostași sovietici și romîni pentru eliberarea patriei noastre a pecetluit pe veci frăția de arme sovieto-romînă, expresie a prieteniei și alianței de nezdruncinat dintre poporul romîn și poporul sovietic.

Ziua de 23 August a devenit cea mai importantă și cea mai iubită sărbătoare națională a poporului nostru. Ea este întîmpinată de fiecare dată cu întreceri în muncă, cu succese tot mai mari pe drumul construirii socialismului în patria noastră.

În livada gospodăriei

MIHAELA MONORANU

Anton ședea în picioare, sprijinit în mîini pe pupitru, și-și privea pe rînd colegii din față. Deși erau de-o seamă cu el, i se părea că toți sînt mai mici, mai copii. Fundele din părul Olguței, capul rotund, tuns la piele, al lui Radu, pușca de soc din banca lui Mitiță — toate acestea erau atît de copilărești!

— Asta este, Maftei...

Vocea profesoarei, după o pauză atît de lungă, îl făcu să tresară. Se mută pe celălalt picior și-și lăsă privirile în jos.

— Și după cîte observ, nici la celelalte materii nu stai mai bine. Poftim! La matematică ai patru. Dar se poate?

— El lipsise de la predare și de aceea n-a știut, interveni o voce din prima bancă.

— Tu stai jos, Mariana, acum vorbesc cu el. Ei?

Anton ridică ochii și-o privi îndelung și vinovat pe profesoară.

— Cînd ai de gînd să te îndrepți?

— Am să învăț..., răspunse răgușit Maftei, lăsîndu-și iar privirile în jos.

În recreație, Mitiță, președintele detașamentului, se apropie de el. Cu oarecare stînjeneală, e drept, pentru că și lui i se părea că Anton e mai mare, mai serios. Și pe urmă, deși Anton avea acum note slabe, trecea totuși în ochii clasei ca un școlar bun. Cu notele lui de pe trimestrul II nu i-ar fi fost nimănui rușine.

Cu toate că afară era un soare strălucitor de primăvară, puțini ieșiră în recreație. Cei mai mulți se rezemară de bănci, așteptînd curioși. Mitiță își răsucea mereu vîrful cravatei.

— Doar știi că detașamentul nostru și-a luat angajamentul să fie fruntaș la învățătură. Ai nevoie să te ajute cineva?

— N-am, lasă-mă în pace, pot să învăț și singur.

— Bine, bine, dar uite, acuși se termină anul. Tu ești în pericol să...

— Să rămîn corijent, știu.

O clipă se lăsă liniștea.

— De ce n-ai învățat pe azi la istorie? întrebă Mitiță.

— El a stat toată după-masa de ieri și-a făcut fum la pomi, Mitiță, tu habar n-ai!

Anton se simți nemulțumit că Mariana îi lua mereu apărarea. Asta însemna că ea îl socoate egal cu dînsa, care niciodată nu-și făcea temele pe motiv că ajută la gospodărie. De fapt nu făcea nimic, ci se învîrtea toată ziua degeaba pe-acolo, pentru că nu-i plăcea de loc să învețe.

— A făcut fum la pomi! o îngînă Mitiță. I-a zis cineva să facă fum la pomi în loc să învețe? nu.

Anton îl privi cu ciudă și, ridicîndu-se porni spre ușă. După ce ieși, în clasă se iscă o hărmălaie nemaipomenită.

— Tu să nu te mai bagi în vorbă cînd nu știi ce spui, auzi? strigă Mitiță la Mariana.

— Nu mai spune! Cred și eu, tu stai și înveți acasă, dar alții dau ajutor la colectivă!

— Alții! Și care-s aceia „alții", mă rog? Nu cumva ești și tu printre ei?

— Ba sînt! Și Anton...

Mitiță veni supărat aproape de ea:

— Ascultă, Mariana, tu mai ții minte ce s-a discutat în adunarea aceea de unitate? Se vede treaba c-ai uitat. E frumos să dăm ajutor în colectivă, dar nici cartea n-o s-o lăsăm baltă. Atunci de ce mai venim la școală?

Radu se apropie și el și i se adresă Marianei:

— Toată ziua la găini! Tu crezi că dacă n-ai să înveți nimic o să te pună cineva mai mare peste găini? Mătușa Irina știe mai multă istorie decît tine!

— Ia spune, cît e radical din 625 de ouă? strigă careva, și toată clasa izbucni în rîs.

Mariana se prefăcea că-și liniază caietul și nu-i ascultă. Dar se vedea foarte bine că nu-i făcea nici o plăcere faptul că nimeni nu-i dădea ei dreptate.

Dar acum era vorba, totuși, despre Anton. Așa că, la sfîrșitul orelor, colectivul de conducere al detașamentului mai rămase puțin pe loc. Trebuia luată o hotărîre.

★

După-masă Anton se așeză și-și scrise iute temele pe-a doua zi. De învățat nu învăță, hotărînd să facă aceasta dis-de-dimineață, înainte de a pleca la școală. Acum nu mai putea întîrzia. În livada colectivei trebuiau aranjate grămezile pentru focuri, ca nu cumva puiul de ger de la noapte să atace mugurii.

— Mamă, dă-mi și mie o felie de pîine cu ceva, ceru el, preocupat, ascultînd în același timp la radio buletinul meteorologic.

Temperatura se anunța în creștere. Foarte bine, pomii mai trebuie păziți cu grijă cîteva zile, și apoi totul e în regulă.

Mîncă și porni.

— Antoane, dar tu cînd îți mai faci lecțiile? încercă mama. Stai și învață...

Dar Anton era departe.

Mama privi multă vreme în urma lui, cu inima plină de duioșie. Ca un om mare mergea pe drum și se saluta serios cu gospodarii, parcă ar fi fost de-o seamă cu ei. În dreptul porții lui Toader Andrioaia se opri și, arătînd cu bărbia spre casă, glumi:

— Ei, merge, merge?

— Merge, răspunse bucuros cel care-și făcea casă nouă. Mai am nevoie de vreo mie de cărămizi. Anton privi dintr-o parte peretele și-și dădu cu părerea:

— Nu cred, opt sute ți-ajung. Opt, opt-cincizeci... Noroc bun. Și se depărtă.

Mama își șterse ochii. De cînd avea opt ani, băiatul începuse să se ocupe de treburile gospodăriei. Pe tata îl împușcaseră chiaburii pentru că umbla să vorbească cu oamenii în vederea înființării colectivei. Ea avea atunci copil mic, de cîteva săptămîni. Pe băiat căzuse tot greul. Pînă să se înființeze gospodăria mai trecură vreo trei ani. În răstimpul ăsta băiatul devenise un adevărat om cu greutăți. Venea de multe ori acasă și, așezîndu-se ca un om mare, cu mîinile pe genunchi, spunea:

— Am aranjat cu aratul. O *să-mi* are bădița Nicolae și noi o să-i ajutăm la prașilă. O *să-mi* dea și niște scînduri să repar gardul ăla....

Anton dispăruse de mult în lungul drumului, dar mama tot mai ședea la geam și se gîndea. Se gîndea că acum băiatul putea să învețe și să citească în voie, că nu mai avea griji. Colectiva era bogată, și numai pentru zilele-muncă ale ei, de anul trecut, i se dăduseră atîtea produse, că și acum, cînd se făcuse primăvară, podul era plin. Dar cu toate acestea băiatul nu ședea de loc acasă. După ce venea de la școală, pleca și-și găsea tot felul de treburi la colectivă. Nevoile de altădată îl făcuseră gospodar, și acum nu putea să stea nici o clipă locului, chiar dacă nu-l mai silea nici o grijă.

...Anton ședea pe grămada de vreascuri și se uita cu bucurie la frumusețea ceea de livadă a gospodăriei. Erau numai pomi tineri. Și mugurii se îmbulzeau afară de pe crenguțe ca niște berbecuți neastîmpărați. „Or să fie atîtea fructe, numai să trecem hopul ăsta cu frigul — se gîndea Anton. La noapte o să fie un puișor de ger, dar toate focurile vor arde".

— Tovarășe agronom, prunul ăsta ar trebui altoit cu renglote... strigă Anton, privind cu bucurie un pom tînăr.

— Știi că nu-i o idee rea? Bravo, măi... Da' lasă, nu mai ridica atîtea vreascuri, că doar o să vie îndată brigada lui Florea la livadă.

Pînă în seară, Anton se plimbă, adună vreascuri, privi pomii. Cînd se întunecă coborî și frigul. Băiatul își înfășură bine fularul, apoi se aplecă lîngă o grămadă să-i dea foc.

Întîmplarea de dimineață, de la școală, îi veni iar în minte. Mai ales la fața supărată a lui Mitiță îl ducea mereu gîndul, dar fără ciudă de data aceasta.

„Ce, vrea să nu mai viu la livezi? — se întreba Anton. Dar aici e atît de frumos... Da, nu mi-am învățat lecția, avea dreptate. Dar de-acum o să fac așa fel ca să nu mai merg cu lecțiile nefăcute. Parcă ce, nu-i frumos să înveți la istorie? Ba, e foarte interesant..."

Printre pomi auzi zvon, apoi voci deslușite:

— Te felicit, bravo, bravo, Florea!

— Ei, las-o....

— Ce, crezi că-i glumă? De trei ani brigada lui e-n frunte.

De după un pom, sări şi agronomul:

— Ce, iar a cîştigat brigada lui Florea? Extraordinar! De trei ani, măi frate...

Brigada lui Florea se răspîndi imediat prin livadă, şi Anton privi oarecum cu ciudă că ceea ce se căznise el să facă o după-amiază întreagă, flăcăii făcură, ca în glumă, în cîteva minute. Dar din adîncul livezilor veneau iar alte zvonuri. Era ca într-un basm. Împărăţia tăcută a pomilor era acum plină de viaţă.

— Ăsta-i piersic..., se auzi o voce ascuţită.

— Ăsta? Habar n-ai!

— Mihai, vino repede să-ţi arăt ceva! Fuga!

Anton recunoscu vocea lui Mitiţă. Şi printre pomi apăru îndată toată clasa a şasea.

— Nu i bun, focul ăsta arde cu flacără, să punem ceva umed peste el! strigă Mitiţă, şi îndată înşfăcă un braţ de paie de lîngă un pom. Anton îl privi cu admiraţie, dar şi cu oleacă de ciudă: „Ia te uită, se pricepe şi el!"

Ce frumos arăta livada! Siluetele negre ale pomilor se distingeau, fără număr, în lumina discretă, fumărie a focurilor. Iar printre ele alte siluete, mişcătoare, care alergau mereu de ici-colo. Anton îşi dădu seama că ceea ce se întîmpla acum era de-o mie de ori mai frumos decît atunci cînd el şedea singur aici, făcîndu-şi de lucru.

— Anton, mărul ăsta-i bătrîn? întrebă o ată.

Anton alergă bucuros la pom:

— Patru ani. E ionathan...

Preşedintele colectivei se ridică de lîngă un foc şi strigă tare:

— Ei, cine rămîne diseară aici?

— Eu!

— Eu!

— Rămîn şi eu, tovarăşe preşedinte!

— Tu te duci acasă, Anton, ai stat toată după-masa. Cred că ai şi tu de învăţat, nu? încheie preşedintele.

Se aşternu liniştea. Copiii nu spuseră nici unul nimic. Nu era locul să-l iei la rost pe Anton. Faptul că hotărîseră ca tot detaşamentul să vină la livadă era o măsură. Rămînea doar ca el s-o înţeleagă. Şi se dovedi că Anton n-o trecu cu vederea. Se apropie de tovarăşul preşedinte şi zise aproape şoptit:

— Lăsaţi-mă să stau în seara aceasta. Promit să am toate temele pregătite pe mîine... şi... pe totdeauna. Dar astă-seară nu pot să plec acasă, vă rog...

Tovarăşul preşedinte trase cu ochiul la copii, adică: „Ei, ce părere aveţi?" Zîmbind, copiii dădură toţi o dată din cap: da!

(Urmare din pag. 8)

dat, întotdeauna cînd a fost cerut, de Ştefan Tripşa.

Este de notat că Ştefan Tripşa rar vorbeşte despre ceea ce a făcut el în combinat; mai degrabă se supără dacă-i aminteşti lucrurile acestea. El spune doar că „în general s-a muncit binişor". Ba chiar, într-o zi, oamenii au fost nevoiţi să ţină un fel de miting în jurul lui ca să-l silească să-şi recunoască titlul de fruntaş în producţie.

În timpul acestor ani, nimeni în afară de soţia sa nu ştia că Tripşa mai are preocupări intense şi în domeniul inovaţiilor tehnice. S-a aflat mai tîrziu, cînd a sosit la comitetul de partid ştirea că Ştefan Tripşa îşi experimentează, una după alta, inovaţiile (în anul trecut s-au aplicat 8, în anul acesta – 5, şi încă 3 sînt în curs de aplicare). Cam în aceeaşi vreme, Tripşa s-a gîndit şi la viitoarea lui carte. Din experienţa lui şi a altor fruntaşi în producţie, el a început să întocmească fişe, să consulte cărţi ştiinţifice, să ceară sfatul altora, adunînd material necesar pentru o lucrare privind procedeele cele mai avantajoase de sudare a vetrelor la cuptoarele Martin. În momentul de faţă, lucrarea se apropie de sfîrşit.

Deseori Ştefan Tripşa poate fi văzut în oţelărie, lîngă tovarăşii lui, ajutîndu-i acolo unde-i mai greu, împingînd la joardă lîngă vatra unui cuptor încins.

Tocmai aceste calităţi au sporit încrederea în el. În acest an, comuniştii l-au ales membru în biroul organizaţiei de bază a P.M.R. al secţiei oţelărie II.

Aflînd că tovarăşul lor Ştefan Tripşa a primit înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, oţelarii hunedoreni au fost nespus de bucuroşi. În zilele următoare evenimentului, ei au venit în grupuri să-l felicite:

– Să ne trăieşti, tovarăşe Tripşa, şi mult noroc!

– Să-ţi crească feciorul mare şi sănătos!

Bucuria, la Hunedoara, e colectivă.

★

După fiecare călătorie făcută în străinătate, Ştefan Tripşa îşi împărtăşeşte impresiile şi altora. În R. D. Germană i-au plăcut uzinele. În Turcia şi Grecia i-au plăcut monumentele istorice, îndeosebi Acropole. Într-un viitor apropiat speră să viziteze cu soţia sa şi alte ţări.

Şi deseori îşi întreabă soţia:

– Ei, nevastă, crezut-am noi vreodată să trăim aşa zile?

Soţia tace, îmbujorată de fericire. Se uită cu drag la omul ei, pe al cărui piept străluceşte steluţa de aur, semnul de înaltă preţuire a muncii în patria noastră.

DISPARIȚIA GLOBULUI PĂMÎNTESC

de MIHAI STOIAN

DESENE POCH

Desigur că titlul acesta v-ar putea duce cu gîndul la sfîrșitul „Terrei". Cum de la bun început trebuie să fiți cu picioarele pe pămînt, precizez că nu-i vorba aici despre nici o catastrofă cosmică ori de alt fel care să coste viața bătrînului nostru glob pămîntesc. Dimpotrivă !

Și totuși...

— Globul ! A dispărut globul pămîntesc !

Strigătul acesta nu-i aparține cine știe cărui astronom marțian care ar fi urmărit, uluit, prin lentilele extraordinarului său telescop, cum „Terra" se ciocnește de o cometă enormă sau, instantaneu, se dezintegrează sub ochii săi (asta în ipoteza că marțienii ar avea mai mulți ochi, și nu unul singur, cum își imaginează H. G. Wells, admirabilul creator de literatură științifico-fantastică). Numai coincidența (acea coincidență care ne face pe toți, de multe ori, să rămînem cu gura căscată, nedumeriți de paradoxala ei putere de potrivire), numai ea potrivise în așa fel lucrurile, încît strigătul cu pricina să-i aparțină totuși unui... Marțian (elevului Marțian Luca, dintr-a VI-a). Dăduse buzna în camera pionierilor și lansase vestea aceasta cu explozie imediată :

— Cum ? !

— De unde știi ?

— Vorbește lămurit !

Luca își apăsă pieptul neastîmpărat cu palmele și izbuti :

— Am alergat... tovarășa instructoare e supărată foc... și profesoara...

Aerul tras în piept păru să țină locul unui punct în propoziție. Totuși nu tăcu. Era destul de solid ca să reziste unei fugi de-a lungul coridoarelor școlii, pînă afară în curte, și de acolo în căsuța vecină, în care instalaseră camera lor, a pionierilor. Dintotdeauna Luca se dovedise bine informat. Poate înălțimea sa, diferită de-a celorlalți, ori poate numai faptul că era totdeauna vesel îl determinase pe moș Ilie, paznicul școlii, să-l îndrăgească. De la bătrîn afla el „secretele" pe care simțul lui de colegialitate nu-l lăsa să le îngroape în sine.

— Direcția face cercetări !

„Cercetări ?" Cuvîntul suna, în urechile lor, extrem de bine : mister, neprevăzut,

palpitații, toate la un loc. „Cercetări ?" Satisfacția le era tulburată doar de bănuiala de furt ce plana asupra tuturor. Pentru că Luca mai cunoștea și alte amănunte :

— Vă amintiți ora de geografie de alaltăieri ? Ei bine, după ce globul pămîntesc a fost dus în camera hărților a dispărut fără urme.

— Fără urme ? fluieră, admirativ, Mogaș, venind parcă prin aceasta să sporească meritele bunului său prieten care adusese vestea.

— Păi cum vrei să lase urme ? glumi Ivan, potrivindu-și instinctiv cipilica de pe creștet. Ce, are tălpi să calce și să lase urme ?

— Ha ! se schimonosi careva.

Nimănui nu-i arde de glumit. Și mai cu seamă președintei :

— Vă dați seama ce urmări poate avea dispariția asta pentru detașamentul nostru ? Fiecare din clasă poate fi luat drept făptaș.

— Rodica are dreptate ! rosti și Mareș, înlocuind pentru prima oară replica ei favorită : „Nimic excepțional" cu cea de mai înainte.

Aurora se ridică din scaun, subțirică și încruntată ca un semn de exclamație :

— Eu propun să mergem la direcție și...

— Nu ! sări Luca, desfăcînd larg brațele, de parcă ar fi vrut să le bareze drumul. Așa e simplu. Dar nu uitați că deocamdată totul e secret. Nu putem arăta nimănui că știm.

Președinta încuviință :

— Perfect ! Atunci vom porni și noi cercetări, tot în taină. Și vom încerca să dăm de urma globului pămîntesc. E doar bunul nostru renume în joc. De acord ?

— Acord ! răspunseră toți, nu se știe de ce cu glasuri joase, abia perceptibile.

Doar Șelaru tăcuse, prefăcîndu-se că-și netezește părul des, cu grijă dat peste cap. Și cînd lăsă mîna lîngă trup răsturnă sticla cu vopsea roșie, cu care coloraseră pînă atunci panoul pionierilor, exemplele de bună purtare. Vopseaua pătase poza lui Aristică, care, desigur că, dacă ar fi fost de față, ar fi devenit și el, de supărare, la fel de roșu. Avea și de ce : altă poză nu mai avea s-o înlocuiască pe cea pătată, iar peste două zile pleca definitiv din oraș, la tatăl său, care lucra, de mai multe luni, în Moldova la Onești.

Toți se repeziră să salveze barem restul fotografiilor.

— Unde ți-e capul, Șelarule ? îl apostrofă președinta.

— Că părul ți-e aici ! îl batjocori Ivan.

Mîinile lor se mișcau cu iuțeală, tot așa cum se mișcau și gîndurile lor, învălmășindu-se în cap, de cînd aflaseră vestea ciudatei dispariții a globului. Fiecare se simțea dator să caute un drum, un fir, o idee care să ducă la vinovat.

— Dar la moș Ilie ? La moș Ilie putem merge să-l descoasem, fu gîndul Aurorei.

— Nici pomeneală !

Se înțelege, vorbise Luca...

— El mi-a împărtășit taina doar mie. Și se trezește cu un detașament întreg pe cap ?

— Alegem, hotărî Rodica, o delegație.

— Ha, ha, delegație ! chicoti Ivan. Închipuiți-vi-i pe Sherlock Holmes, pe Harry Taxon și pe cîinele lor polițist înfățișîndu-se în delegație la locul crimei sau al furtului. Ha ! Rîd !

— Ce propui, tu ? i-o reteză scurt, președinta. Că numai gura-i de tine.

Ivan, de felul lui vorbăreț și întotdeauna pus pe glumit, se fîstîci :

— Lăsați-mi timp de gîndire și...

— N-ai timp, fiindcă ești ocupat cu vorbitul.

Se hotărî între timp Luca :

— Mă duc eu singur și-l mai trag de limbă.

— Fie. Numaidecît, nu ?

După ieșirea lui, în odaie se așternu o tăcere adîncă. Rodica îl urmărea, cu coada ochiului, pe Șelaru. O intrigase faptul neînsemnat în aparență, dar semnificativ pentru o minte trează : de ce răsturnase Șelaru sticla cu vopsea tocmai atunci ? Din nebăgare de seamă ? Din ciudă pentru că nu era și poza lui acolo, la loc de cinste ? Îl aduseseră printre ei, deși nu era pionier, tocmai ca să-l îndrepte... Ori poate... Poate vărsase culoarea de emoție fiindcă știa ceva despre misterioasa dispariție a globului terestru...

Brusc se întoarse spre el. Mișcarea neașteptată a președintei îl făcu pe celălalt să tresară și să roșească pînă-n albul ochilor.

„Aha" — își zise ea în gînd, studiind mișcările stingherite făcute de Șelaru.

— Vine !

De astă dată strigătul aparținea trompetistului.

— Ședeți, tovarăși, îi porunci Luca tacticos, însoțindu-și vorbele de un gest plin de importanță. Iată despre ce este vorba : după lecția de geografie de alaltăieri, unul din clasă a fost însărcinat să ducă globul la locul lui, în camera hărților. Apoi, la o distanță de numai zece minute, rețineți **zece minute**, cît ținuse recreația, cînd profesoara de geografie a trimis un elev dintr-a VII-a să ia globul pentru lecția următoare, ia-l de unde

nu-i ! tovarășa profesoară spune că l-a văzut, cu propriii ei ochi, pe colegul nostru intrînd cu globul în odaia hărților. Asta-i tot !

— Puțin ! trase o primă concluzie Rodica.

— Puțin, dar important, încercă Mogaș să mențină admirația din privirile celorlalți.

Aurora se înălță iar :

— Să aflăm mai întîi cine din clasa noastră a dus globul...

— Eu ! răsună, explozie neașteptată, cuvîntul lui Șelaru.

Toți răsuciră capetele spre el, iar el își propti bărbia în piept, ocolindu-le căutătura piezișă. Președinta zîmbi în loc să se încrunte : „Aha, am avut deci dreptate cu bănuielile mele !" Și continuă tare :

— Atunci putem afla mai amănunțit ce s-a petrecut. Să ia cuvîntul Șelaru...

Cel solicitat clipi, semn că n-avea încotro, și zise :

— Nu prea am ce spune. Am luat globul... l-am dus în camera hărților... atît !

Și se opri speriat ca de-o amintire neplăcută.

— Atît ? Și pe urmă... în recreație ? Unde-ai fost ? Ce-ai făcut ? insistă, bănuitor, chiar prietenul său Mogaș, ceea ce îi determină pe ceilalți să fie și mai bănuitori.

Mogaș era prieten bun nu numai cu Marțian Luca, ci și cu Șelaru, mai ales că împărțea banca de școală cu acesta din urmă. Întrebarea lui Mogaș îl bucură nițeluș pe Luca ; el nu vedea cu ochi prea buni prietenia lui Mogaș cu celălalt.

— Pe urmă... bîigui Șelaru, pe urmă...

— Extraordinar ! exclamă Mareș, din nou ieșită din veșnica ei indiferență.

Nici Ivan nu mai avea chef de glume :

— Sînteți aproape întotdeauna împreună, și-n bancă, și-n recreație. Tu, Mogaș, ai fost cu el, v-ați jucat împreună, în recreația aceea ?...

Cel întrebat încruntă sprîncenele, vizibil ca să-și amintească :

— Nu... nu, nu... Știu bine... Era după ora a treia...

— Da, ora de geografie...

— L-am căutat și nu l-am găsit... Dispăruse... A apărut în clasă, în ultima clipă, o dată cu profesorul de muzică... Îmi amintesc perfect, ora următoare aveam muzica.

Iar întîrziară privirile tuturor asupra lui Șelaru.

— Ei, ce ai de spus ?

— Nimic ! strigă el mînios și țîșni spre ușă.

— Aha ! conchise Rodica, de astă dată tare, s-o audă și ceilalți.

UMOR

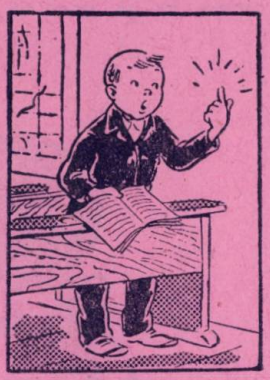

PROFESORUL : Tema ta despre cîine e la fel cu a fratelui tău.

ELEVUL : Tovarășe profesor, zău că n-am copiat-o. Știți însă, noi n-avem decît un singur cîine.

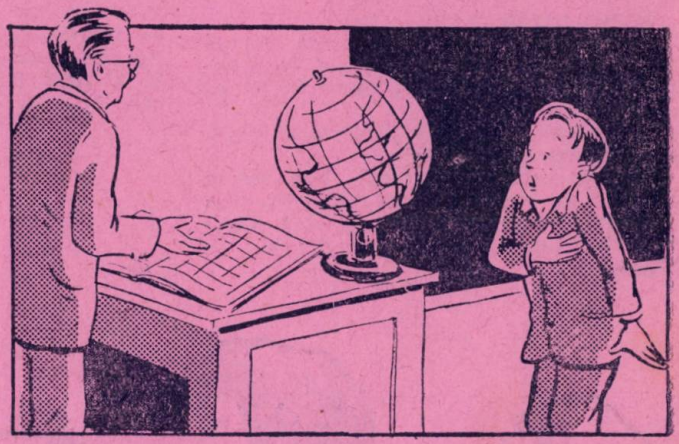

UN NEVINOVAT

PROFESORUL : De ce este globul turtit la cei doi poli ?

ELEVUL : Credeți-mă, tovarășe profesor, nu l-am turtit eu. A rămas așa de la cei din anul trecut.

Apoi, după ce ușa se trînti pe urmele bănuitului făptaș :

— Să anunțăm direcția despre cercetările noastre și... Mogaș interveni :

— Nu știm încă nimic sigur... Sîntem de-abia în prima fază...

— Trebuie să mergem mai departe de-a lungul firului pe care l-am descoperit.

— Adică ?

Președinta se ridică solemn :

— Pionierul Mogaș Alexandru primește sarcina din partea colectivului de conducere al detașamentului său : să-i facă o vizită lui Șelaru, bunul său prieten, pentru a descoperi eventual acolo globul sau urmele globului pămîntesc, care a dispărut în chip atît de misterios...

Cei șase pionieri mai întîrziară în camera pionierilor, discutînd cu înfocare și punînd la cale fel de fel de lucruri. Cum însă pentru noi ele nu mai sînt hotărîtoare, ne vom deplasa, în aceeași după-amiază, împreună cu Mogaș, la ușa lui Șelaru, unde tocmai are loc următorul dialog :

— Nu ! Nu vreau să mai stau de vorbă cu tine !

— Bine, dar lasă-mă măcar să intru în casă și jur c-am să tac ca un pește, deși în ultima vreme s-a aflat că nici peștii nu tac. Ai să taci și tu...

— Atunci de ce să mai intri ?

— Uite-așa ! Pentru că trebuie...

— Trebuie ca prietenul să se cunoască... la nevoie.

Mogaș tresări :

— Tocmai... asta-i... De aceea am și venit la tine. Dacă ești cumva la ananghie, pot să te ajut. Hai, spune-mi tot ce ai pe suflet.

— Ce am pe suflet ? Am crezut că-mi ești prieten, și cînd colo...

Mai departe nu se auzi. Ușa fusese trîntită cu putere. Mogaș bătu într-însa cît bătu, cu pumnii, apoi se lăsă păgubaș. Întîmplarea i-o scoase în cale pe Mareș :

— Ei, ce-ai aflat ? Nimic excepțional ?

— Nimic, clătină din cap, cu amărăciune, cel întrebat. Nu vrea să mai stea de vorbă cu mine.

— Nimic excepțional !

— Iar începi ?

— Nu, dar așa-i cum spui : e normal să se fi supărat pe tine.

În ochii ei albaștri sclipi flăcăruia unei idei năstrușnice :

— Pe mine nu-i supărat... Așa că...

O luă la fugă.

— Hei, încotro ? Nu cumva te duci la el fără să anunți detașamentul ? Dacă faci vreo boroboață...

Era prea tîrziu... Mareș dăduse colțul străzii. Mogaș o apucă numaidecît pe urmele ei... Fata se opri la ușa lui Șelaru. Sună, iar el îi deschise.

— Ce mai e ? întrebă răstit.

Fata îl privi stăruitor și zîmbi :

— Vrei să mă trăsnești cu privirea ?

Șelaru își plecă ochii :

— Nu...

— Bună ziua. Am trecut pe aici și ce mi-am zis : trebuie să fie cam necăjit Șelaru. Ce-ar fi să-i fac o vizită ?

Adăugă repede :

— Scurta.

— N-am de ce să fiu necăjit, se prefăcu băiatul.

Fata trecu pragul și el se dădu de-o parte. Mogaș, în ascunzătoarea lui, turba de necaz. Mareș se dovedise mai descurcăreață. Cum însă nu auzise tot ce vorbiseră cei doi, o bănuială prinse să se înfiripe în mintea lui : „Dar dacă și ea știe ceva despre dispariția globului ? Și a venit la el tocmai ca să pună la cale...“

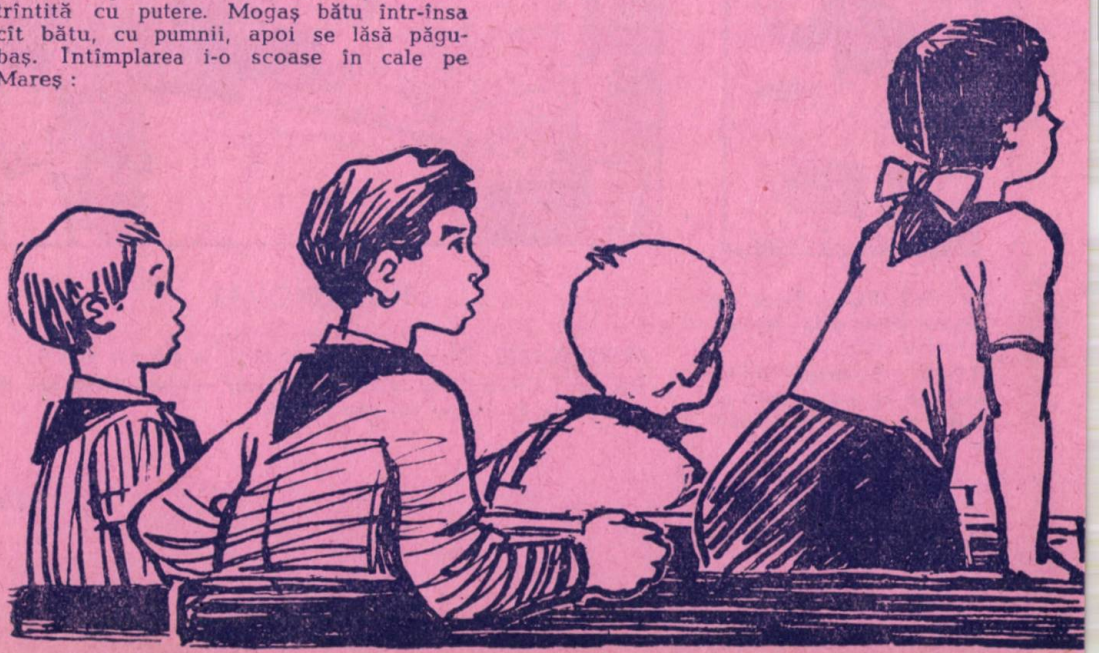

O luă la fugă spre casa Rodicăi. Președinta era plecată. Trebuia deci să aștepte pînă a doua zi. Privi ceasul din turnul sfatului popular și socoti: încă patrusprezece ore. Ingrozitor de multe!

Orele trecuseră destul de repede. Președinta îl ascultase cu destulă atenție și hotărîse s-o cheme, la sfîrșitul orelor, pe Mareș, în camera pionierilor, să afle ce știe. Mareș venise însă ea singură și-i ceruse:

— Să stăm puțin de vorbă în recreația mare.

Ziua respectivă se anunța a fi o zi deosebită de toate celelalte. Mai ales că ceva cu totul ieșit din comun avea să se întîmple în ora de geografie, prima de la nelămurita dispariție. Așteptau cu toții, cu sufletul la gură, să vadă cum o să se poarte profesoara, dacă o să le spună ori nu că direcția cerceta cazul, fiindcă numai așa ar fi putut da și ei, pe față, o mînă de ajutor.

Cînd profesoara de geografie trecu pragul clasei era o liniște de zile mari. Se așeză la catedră și spuse:

— Cineva să meargă după glob:

Un murmur se auzi în clasă.

— Ce este?

— Nu știm cine să meargă, sări Ivan, dornic să ascundă adevărata pricină a șoaptelor.

— Mergi tu, Ivane.

Băiatul dădu fuga spre ușă, aruncă o privire îndărăt, spre ceilalți, cerîndu-le parcă ajutor, și ieși, neștiind cum o să se descurce. Bănuia că nu-i vorba decît de-o stratagemă a profesoarei, care voia în felul acesta să-l prindă pe făptaș. Oare îl bănuia pe el? Zori pasul și intră în

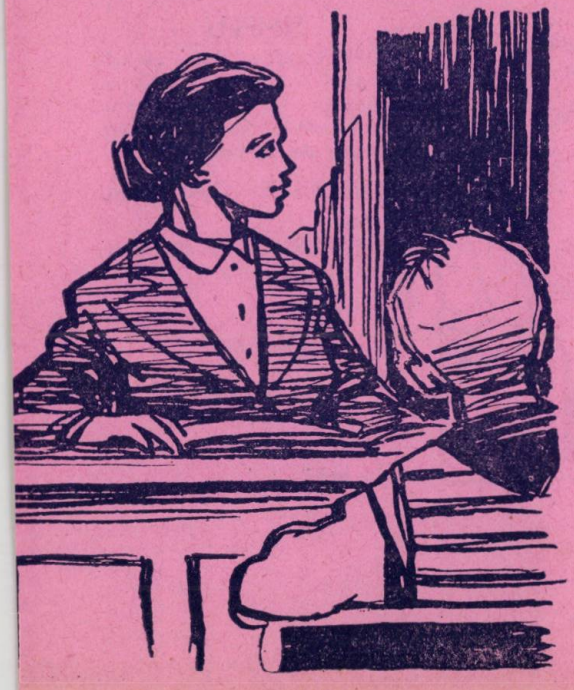

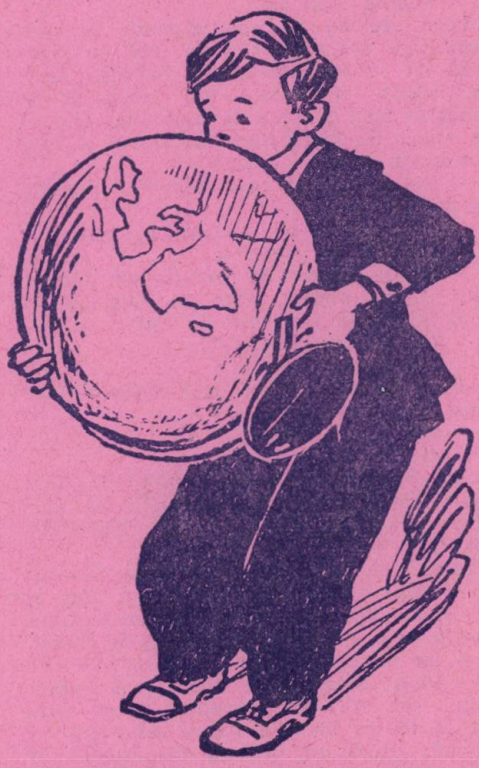

camera hărților. În prag încremeni. Pe masă era globul, globul lor pămîntesc. Se repezi să-l ia în brațe, să-l ducă și celorlalți să-l vadă. Că era același dintotdeauna, nu încăpea nici o îndoială: îl recunoscuse după zeroul puțin șters, care indica, împreună cu cifra patru, paralela de 40°. Dacă și-ar fi plimbat privirea cu mai multă atenție de-a lungul sus-amintitei paralele, ar fi descoperit un amănunt care i-ar fi scutit apoi, pe pionierii detașamentului clasei a VI-a, de multe alte osteneli și necazuri...

— Uite-l!

Elevii se repeziră, buluc, în jurul lui Ivan.

— Ce-i asta? Imediat la loc, vă rog! se arătă nemulțumită profesoara. N-ați mai văzut globul?!

Se risipiră fiecare la locul său. Rodica îl mustră din priviri pe Luca, pentru informația greșită pe care le-o adusese în ajun. „Își bătuse joc de noi?! O să vedem!..."

După lecție urmă cearta cea mare în camera pionierilor:

— Ce glumă a mai fost și asta?!

— Îți rîzi de noi?

— Rușine să-ți fie !

Luca zîmbea pe sub mustața la care visa, fără s-o aibă. Cei de față nu prinseră de veste cînd el se furișase după profesoară, la ieșirea din clasă, și se repezise apoi și pînă la moș Ilie. Știa el ce știa... Își pipăi deci buzunarul și răspunse cu un aer obraznic :

— Dați-i drumul mai departe. Haideți, că pierd trenul...

— Mai faci și pe grozavul ? Rușine !

— De trei ori rușine !

— Ba de treizeci și trei de ori rușine, rînji Luca, vîrînd mîna în buzunar și dînd la iveală un petic de hîrtie, pe care-l flutură victorios :

— Iată ! Iată dovada.

— Ce dovadă ? Ce-ai mai născocit ? Iar vreo baliverna de-a ta ?

— Nici gînd. Citiți-o.

O citiră dintr-o răsuflare :

„VĂ ROG NU FIȚI ÎNGRIJORAȚI. GLOBUL PĂMÎNTESC VA FI MÎINE LA LOCUL LUI. CREDEȚI-MĂ ! UN NEVINOVAT".

Textul nu era scris de mînă. Autorul lui decupase literă cu literă din ziar și le lipise laolaltă, alcătuind misterioasa misivă, semnată într-un chip atît de ciudat.

— De unde-o mai ai și pe asta ?!

— Mi-a dat-o moș Ilie, l-am rugat mult... Am prevăzut scandalul. Și-am alergat la el, ca să aflu care-i adevărul cu globul : dispăruse ori nu dispăruse ? Ei bine, dispăruse ! Iar azi a reapărut... Ca dovadă că nu m-a păcălit, mi-a dat biletelul. L-au primit ieri la prînz la cancelarie. Moșul l-a cules apoi din coșul de hîrtii al directorului.

— Aha !

Exclamația era a Rodicăi ; spusese „aha" fără să priceapă nimic în plus. Înțelegea doar că se complica teribil „cazul". Acum îl bănuia și pe Luca de tot ceea ce se întîmplase. „Nu cumva el ticluise toată minciuna și biletul ?..." Apariția globului fusese o lovitură de teatru la care nu se așteptaseră nici ea, nici ceilalți. „Cine să-l fi pus la loc, pe neobservate ? Și de ce îl luase, dacă avusese de gînd să-l înapoieze ? Numai unul care știa de cercetările direcției și de-ale lor, speriat de eventualele urmări, putuse să-l aducă iar în camera hărților..." Din păcate, Șelaru nu era ocolo, ca să-l iscodească din nou. Își opri privirea asupra lui Luca. N-o uită nici pe Mareș.

— Atunci ?

— Întîi să-i cerem iertare lui Șelaru, propuse Mogaș. L-am bănuit de pomană.

— Iertare ?! Nu te pripi, îi ceru celălalt bun prieten al său, Luca. S-ar putea ca tocmai el să fie autorul biletului misterios, nu ? Trebuie să aflăm absolut exact tot ce s-a întîmplat în realitate.

— Să cercetăm globul ! dădu ideea Ivan. Poate găsim vreo urmă...

— Tu ce voiai să-mi spui, Mareș ? întrebă Rodica, amintindu-și de întîlnirea pe care urmase s-o aibă cu colega ei.

— Am fost ieri după-masă la Șelaru acasă. Și-a dat cuvîntul de onoare că-i nevinovat.

— Extraordinar ! țipă Aurora. Întocmai ca în bilețel : „Un nevinovat"...

— Nu ! Nu, nu ! E adevărat că n-a fost în recreație la joacă, dar n-a luat globul. Unde-a fost ? E o taină... o taină a lui...

— Dumnealui are și taine ? Las' că mai vedem noi asta. Deocamdată...

(Continuare în pag. 136)

GLUME

COPIL CUMINTE

MAMA : Lenuțo, te-ai spălat ?
COPILUL : Da mămico, încă de ieri.

★
★ ★

MAMA : Degeaba acoperi fața de masă. Cînd o strîng tot văd c-ai pătat-o.
GICU : Da, dar atunci voi fi de mult la școală, mămico.

SIMPLU

PROFESORUL : Așa, copii ! Azi vom învăța să punem o propoziție la modul imperativ. Ia, dă tu, Necșulescu, un exemplu de propoziție.

NECȘULESCU : Calul trage căruța.
PROFESORUL : Sile, cum face acum imperativul ?
SILE : Diii !

UNDE ?

— Știi să înoți, Victore ?
— Cum de nu !
— Unde ai învățat ?
— În apă !

Domnișorul copiază

Unii se avîntă-n muncă
Întrecîndu-se cu schimbul.
Unii — ani de trudă lungă...
El de ce să-și piardă timpul?

Nu e treaba dumisale
Să învețe... Care-i zorul?
Știe el o altă cale:
Copiază domnișorul...

De la alții, cît e anul,
Totul ia pe veresie,
Pe furate, cu toptanul,
Parcă ia de la moșie.

Că-i deștept... ți-o spune-n față.
Dar așa cum azi se-ncurcă
La examene — și-n viață
O să aibă, mult de furcă...

Să învețe? Care-i zorul?
Să muncească? Da' de unde...
Copiază domnișorul
...Pînă o să i se-nfunde!

CICERONE THEODORESCU

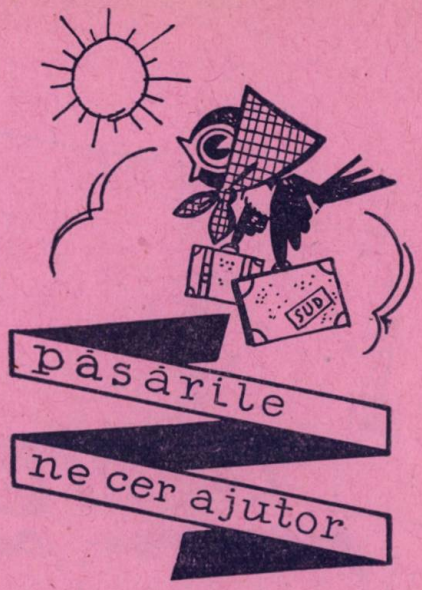

Primăvara, păsărelele au nevoie de ajutorul nostru, al pionierilor, pentru a le pregăti căsuțe.

Le facem din scîndură obișnuită, groasă de 2 cm, nedată la rindea, pentru ca păsările, care se înghesuie la intrare, să se poată agăța de pereți. Orificiul de intrare se face printr-o simplă tăietură.

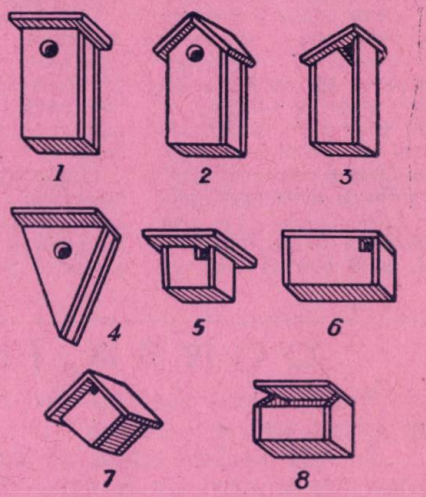

În desen vedeți mai multe tipuri de căsuțe. Cele de la numerele 1, 2 și 3 au diferite înclinări și diferite forme de streașină. Figura a 4-a ne prezintă o căsuță în formă de pană, care poate fi așezată ușor între ramurile copacilor. Căsuța numărul 5 este făcută pentru muscari, cea de la figura a 6-a — pentru pițigoi, de la a 7-a — pentru codobaturi și grauri, iar ultima (8) este, de asemenea, pentru muscari.

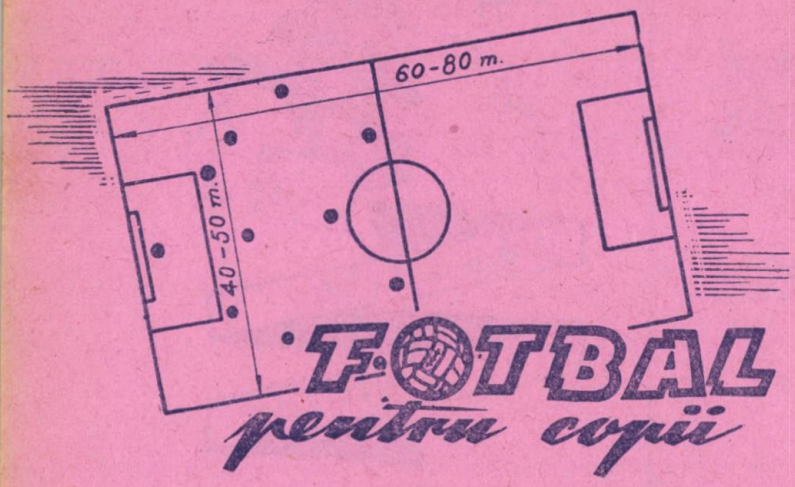

FOTBAL pentru copii

Privind în mare, jocul de fotbal pentru copii nu trebuie să se deosebească de jocul maturilor. De aceea, şi regulamentul privind desfăşurarea jocului de fotbal este aproape acelaşi şi pentru copii. Desigur că lovirea intenţionată, piedicile şi anumite acte de indisciplină comise în timpul jocului trebuie penalizate cu severitate. În felul acesta se face o adevărată educaţie sportivă viitorilor fotbalişti.

Iată acum şi cîteva elemente de bază care fac ca jocul copiilor să difere de cel al maturilor. Este vorba de dimensiunile terenului de joc şi de durata în timp a reprizelor. În privinţa terenului, ar fi bine să avem un teren ale cărui dimensiuni să fie: lungimea 60—80 m şi lăţimea 40—50 m. Un teren astfel dimensionat corespunde particularităţilor de vîrstă ale voastre din perioada de creştere. La un astfel de teren, chiar şi porţile pot fi mai mici.

Dar, întrucît voi folosiţi, în majoritatea cazurilor (atît cei de la sate cît şi cei de la oraşe), terenurile obişnuite, nu veţi mai bate cornerul din colţul terenului, ci din marginea careului de 16 m.

În privinţa duratei jocului: dacă jocul se desfăşoară pe un teren special, ca cel amintit la începutul materialului, atunci o repriză poate să ţină circa 35 de minute. Dacă jocul se desfăşoară pe un teren obişnuit, atunci repriza nu trebuie să depăşească 30 de minute.

Cîteva cuvinte legate de pregătirea pentru jocul de fotbal. Ca şi oricare altă disciplină sportivă, fotbalul cere, din partea celor care îl practică, anumite calităţi, ca viteză, rezistenţă, abilitate şi suplete la mişcări, şi în plus meşteşugul de a lovi mingea. Toate acestea nu le putem dezvolta şi cultiva numai alergînd şi lovind mingea la voia întîmplării, ci sînt necesare şi anumite pregătiri.

Învăţaţi să alergaţi... Alergînd cu regularitate, un timp cît mai îndelungat deveniţi rezistenţi. Corpul capătă abilitate şi suplete în urma cît mai multor exerciţii de gimnastică. Lovitul corect al balonului îl veţi deprinde în urma unor exerciţii şi antrenamente desfăşurate cu continuitate. Procedînd în felul acesta, mulţi dintre voi pot deveni mai tîrziu jucători de fotbal cărora asociaţiile sportive să le poată încredinţa apărarea culorilor lor.

O ultimă problemă privind desfăşurarea jocului. În schema de mai sus este reprezentat un teren de fotbal cu locurile jucătorilor pe posturi. Am dat această schemă, care nu este altceva decît sistemul de joc WM, considerînd-o cea mai potrivită pentru copii.

CURSA ÎN CERCURI

Pionierii sînt împărţiţi egal în două sau mai multe echipe. Jucătorii sînt aşezaţi în flanc cîte doi.

În faţa fiecărei echipe se va trasa o linie de start, pe care va fi aşezat cîte un cerc, iar la circa 15—20 m de acesta va fi aşezat un obstacol pe care participanţii la joc trebuie să-l ocolească.

La semnalul „start" dat de către conducătorul jocului, primii doi pionieri din fiecare echipă intră în cerc, îl ridică la nivelul şoldului şi aleargă pînă la obstacol pe care îl ocolesc şi se întorc. Ajunşi la locul plecării, ies din cerc, îl pun jos, pe locul de unde l-au luat, şi aleargă la coada şirului respectiv.

Următorii pionieri execută acelaşi lucru. Cîştigă echipa a cărei ultimă pereche de alergători soseşte prima din cursă.

Poveste despre tipar, tipografi și... sacul lui Moș Gerilă

de ATANASIE TOMA

Latinii, care la vremea lor au fost oameni înțelepți și au dăruit omenirii multe lucruri de preț, aveau o zicală : „Verba volant, scripta manet" *.

Datorită scrisului multe din gîndurile, faptele, sentimentele și dorințele înaintașilor noștri îndepărtați au ajuns pînă în zilele noastre. Probabil așa s-au petrecut lucrurile și cu proverbul de mai sus, de vreme ce s-a păstrat pînă azi, de-a lungul mai multor secole, și îl citim ori de cîte ori avem prilejul.

Dar nu tot ce s-a scris a ajuns în zilele noastre. Multe capodopere ale lumii antice n-au mai ajuns la noi, fiind scrise de mînă pe materiale care n-au putut înfrunta anii sau pierind în mod tragic, așa cum au pierit în flăcări volumele vestitei biblioteci din Alexandria. Omul nu găsise încă pe atunci modul de a-și multiplica în zeci, sute, mii de exemplare gîndurile, sentimentele. Treaba aceasta în Europa a făcut-o pentru prima oară Gutenberg **, pe la începutul secolului al XV-lea, perfecționînd sistemele de imprimare ale vremii.

De la Gutenberg încoace, gîndurile și sentimentele omului au supraviețuit, cu o singură condiție : să fi fost bune și adevărate.

Închipuiți-vă o tiparniță prin veacul al XVII-lea pe meleagurile noastre ***. Într-o încăpere îngustă, luminată de feștilele fumegoase ale opaițelor, cîțiva oameni scobeau cu dălțile plăci mari și grele de lemn. Se opreau din timp în timp, admirînd literele înflorite ieșite de sub mîna lor talentată, privind înfiorați pe sub genele grele ale ochilor obosiți. Fiecare placă de lemn era o pagină, și fiecare literă, fiecare cuvînt trebuiau scobite cu migală și trudă.

Tiparnița era o simplă presă de mînă, peste care se apăsau foile de hîrtie, după ce mai înainte relieful literelor scobite era uns cu cerneală.

Între tiparnița lui Coresi, primul nostru tipograf, și „Casa Scînteii", mîndria noastră tipografică de azi, este nu numai o distanță de veacuri, ci și de orînduiri sociale diferite.

Și, totuși, vă invit să faceți prin intermediul scrisului tipărit acest salt uriaș, cu un singur pas.

Vă invit, așadar, în minunatul nostru lăcaș de cultură, eleganta și impunătoarea „Casă a Scînteii", în care se tipăresc aproape toate ziarele și revistele, majoritatea cărților, în care iau naștere și revistele voastre : „Cravata roșie", „Luminița", „Arici Pogonici".

Chiar în clipa în care scriu aceste rînduri, zeci de muncitori și tehnicieni din „Casa Scînteii" se străduiesc să tipărească la timp, frumos și în culorile cele mai luminoase revistele voastre preferate din luna decembrie. Și se vor ține de cuvînt căci, știți cu toții, în luna aceasta, ultima a anului, poporul nostru sărbătorește un eveniment important în viața patriei : înfăptuirea la 30 Decembrie 1947 a unui vis scump al celor ce muncesc – Republica Populară Romînă. În cinstea acestui eveniment, tipografii se vor întrece pe ei înșiși. Și mai este ceva. Voi toți, împreună cu toți copiii lumii, așteptați în ultima noapte a acestei ultime luni a anului sosirea lui Moș Gerilă, cu sacul său tradițional plin cu daruri și surprize.

Este un nou motiv ca tipografii să se străduie, căci, într-un fel, revistele pe care le veți citi de Anul nou sînt și darul lor.

Revistele voastre v-au pregătit, așadar, cu acest prilej numeroase daruri, surprize. Cum s-ar spune, sacul lui Moș Gerilă va avea și în acest an un concurent serios, căci atît prislea, „Arici Pogonici", mezina, „Luminița", cît și sora lor mai mare, „Cravata roșie", s-au întrecut în a vă oferi daruri de preț. Dar să nu ne luăm prea mult cu vorba și să discutăm despre felul

CUM SE TIPĂRESC REVISTELE

Cum se fac oare revistele „Arici Pogonici", „Luminița", „Cravata roșie" ?

* „Vorba zboară, scrisul rămîne."

** Inventatorii de drept ai tiparului sînt chinezii, care încă de la începutul secolului al VIII-lea au imprimat cu ajutorul unor scînduri gravate.

*** La anul 1508 Macarie aduce prima tiparniță în Muntenia.

Reportajul nostru e menit să răspundă tocmai acelora dintre voi care şi-au pus această întrebare.

Povestea revistelor începe, cum e şi firesc, în redacţie, undeva la etajul al V-lea al „Casei Scînteii". Redactorii ştiu din scrisorile pe care le trimiteţi redacţiei ce anume vă place vouă şi, totodată, ce trebuie să citiţi voi pentru a ajunge constructori luminaţi şi de nădejde ai vieţii noastre noi. Ei cer scriitorilor poezii, schiţe, povestiri, basme pentru voi. Aşa s-a întîmplat şi acum. În „Arici Pogonici" va apărea o nouă poveste în imagini intitulată „Cu Arici Pogonici în oraşul copiilor". „Luminiţa" va publica povestirea „Săgeata albastră" a cunoscutului scriitor progresist italian Gianni Rodari. Iar „Cravata roşie", pe lîngă celelalte surprize, pe care vi le pregăteşte, va publica şi sceneta „Oglinda veselă". Ei, şi o dată gata poeziile, povestirile, basmele, acestea toate sînt trimise la desenatori care le ilustrează. Şi, în sfîrşit, după ce mai bine de o lună de zile redactorii, scriitorii şi desenatorii s-au străduit ca totul să fie aşa cum doriţi voi, poeziile, povestirile, basmele, jocurile, articolele, desenele îşi iau rămas bun de la autorii lor şi păşesc în tipografie, sub braţul grijuliu al redactorului tehnic.

Aici are loc o mică despărţire. Manuscrisele îşi iau rămas bun de la suratele lor desenele, căci foile de hîrtie bătute la maşina de scris merg la linotip.

Linotipul este, într-un fel, tot o maşină de scris. Doar că e mai mare, mult mai mare, şi, în loc ca să apară pe hîrtie, literele se întipăresc pe un metal greu şi albicios. Linotipistul *culege* textul apăsînd uşor clapele maşinii, şi dintr-o oală mare de fontă bine înfierbîntată curge metalul topit care, răcindu-se, capătă forma unor rînduri pe care s-au imprimat cuvintele. Literele şi cuvintele sînt gata scobite şi în relieful lor poţi citi cu uşurinţă.

Aliniate ca nişte soldaţi disciplinaţi, rîndurile acestea nu sînt altceva decît poeziile, povestirile şi basmele de care am mai vorbit şi care acum merg la *paginaţie*. Aici încep să capete înfăţişate paginile revistelor.

Ia să vedem cu acest prilej ce s-a întîmplat, de pildă, cu povestirea „Săgeata albastră", a lui Gianni Rodari, care, după cum aţi aflat, va apărea în „Luminiţa". Iat-o. Stă alături de sceneta „Oglinda veselă", care va apărea în „Cravata roşie".

De la linotip şi paginaţie, să trecem la secţia offset. Offsetul este principalul laborator în care se elaborează revistele voastre colorate. Aici, fiecare desen este studiat cu atenţie, după care este aşezat în faţa unui aparat de fotografiat uriaş. Pentru fiecare culoare principală a desenului se face o fotografie pe film. Pentru „Luminiţa", „Arici Pogonici" şi copertele „Cravatei roşii" se fac fiecărui desen cîte 4 filme. Cîte unul pentru fiecare din cele patru culori *de bază* – roşu, albastru, galben şi negru. Restul culorilor şi nuanţelor din reviste se scot din combinarea acestora, cu pricepere şi măiestrie, de către tipografii secţiei offset.

După ce toate desenele au fost fotografiate, are loc un moment emoţionant. În *sala de montaj* se întîlnesc textele şi desenele. De acum ele nu se vor mai despărţi niciodată.

Filmele purtînd imaginea desenelor sînt aşezate lîngă filmele purtînd imaginea rîndurilor culese la linotip. După toate aceste filme se fac plăcile, foi mari şi grele de zinc, avînd imprimate textul şi desenele revistelor.

RĂSPUNSUL LUI HORIA

Cînd s-a dus Horia la împăratul Austro-Ungariei să spună păsurile românilor din Ardeal, un general de la curte, obraznic şi disprepuitor, rosti:

— Ah, despre romîni e o vorbă. Ştiu, că am fost prin locurile acelea; sînt nişte oameni care mănîncă numai carne de măgar...

— Atunci, înălţimea voastră a avut mare noroc dacă a scăpat întreg! îi răspunse pe loc Horia.

JANDARMUL ÎNGÎMFAT

Era odată un jandarm grozav de fudul şi care-i privea de sus pe ţăranii din sat. Întîmplîndu-se odată să prînzească la un ţăran, jandarmul îşi scoase sabia şi, ca să facă pe grozavul, o puse pe masă, între bucate. Gazda nu spuse nici o vorbă. Ieşi în ogradă şi se întoarse cu o cogeamite lo-

Vă mai amintiți de tiparnițele veacului al XVII-lea, despre care vorbeam la început? Locul plăcilor de lemn scobite cu truda multor zile l-a luat placa de zinc cromat lucrată de mașini perfecționate, conduse de mintea iscusită a omului, care a făcut din tipar nu numai un mijloc de a multiplica gîndurile, dar și o artă.

Placa este ultimul element al operațiilor de înscriere a imaginilor înainte de a se începe tipăritul propriu-zis. Cite filme au fost, sau cite culori au fost, tot atîtea plăci vor lua drumul mașinii de tipărit.

În mașini, fiecare placă este unsă automat cu una din culorile de bază, și, prin amestecul și suprapunerea celor 4 culori amintite de noi mai sus, se obțin toate nuanțele curcubeului. De-acum, printr-un capăt al mașinii vor intra colile de hîrtie albă, iar prin celălalt vor ieși aceleași coli purtînd poeziile, povestirile, basmele, jocurile, articolele, desenele pe care cîndva le purtase grijuliu, sub brațul său, redactorul tehnic, pe care o lună încheiată le-au lucrat redactorii, le-au scris scriitorii, le-au ilustrat desenatorii, și asupra cărora, după cum ați văzut, au muncit tipografii.

Colile sînt apoi tăiate, puse în ordine, cusute, și chioșcurile difuzării presei se vor împodobi din nou cu ultimul număr al „Cravatei roșii", „Luminiței" sau al lui „Arici Pogonici", în timp ce poștașul vă va bate în ușă, strigîndu-vă: „A sosit abonamentul la «Luminița», «Cravata roșie», «Arici Pogonici» !...".

Ba chiar însuși Moș Gerilă nu se va da înapoi de Anul nou să-și încarce sacul său prețios, alături de alte frumuseți și minunății, și cu revistele „Cravata roșie", „Luminița", „Arici Pogonici".

CINTEC PENTRU PATRIE

Frumoasă mi-e țara străveche :
Intinsă pe munți și pe văi,
Cu fete cu flori la ureche,
Cu mîndri și ageri flăcăi !

In vremi de răstriște și jale,
Strămunii vegheau pe ogor.
Pămîntul, din munți pînă-n vale,
E plin de mormintele lor...

Dar astăzi, rîzînd, primăvara
Alungă iernaticii nori ;
Cît prinzi cu privirile, țara
Sclipește de soare și flori.

Coboară ciobanii din munte
Cu turmele de la iernat.
Pe dealuri, tractoare mărunte.
Ies harnice-n zori la arat.

Și-n vară, cînd holdele grele
Își leagănă spicele-n vînt,
Nu-s haturi, nici spini printre ele :
O inimă-s doar și-un pămînt !

Iar toamna belșugul și-adună
In carele trase de boi,
Cu cîntece și voie bună,
C-așa e în țară la noi.

Chiar fumul din fabrici, subțire,
Cînd lin se-mpînzește sub nori,
E cîntecul de înfrățire
Al miilor de muncitori.

Frumoasă mi-e țara cea nouă
Cînd rîde cu rîs tineresc,
Cum rîde grădina cînd plouă
Și florile cînd înfloresc !

OTILIA CAZIMIR

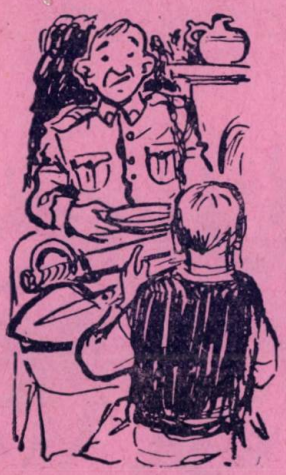

pată, pe care, de asemenea, o puse pe masă.

— La ce pui lopata aici? se miră jandarmul.

— Păi, de, la așa cuțit, așa lingură ! răspunse țăranul.

★

La un sărac, un biet om bătrîn și nevoiaș, vin într-o noapte hoții.

Ce-și ziseră ei, pesemne: „Hai la acela, că trebuie să aibă cite ceva !"

Cum vin, intră în casă în puterea nopții și încep a bîjbîi pe întuneric.

Moșul, nu știu cum se face, îi simte și strigă:

— Cine-i acolo ?

Iar hoții:

— Noi ! Să nu sufli o vorbă, că s-a sfîrșit.

Da' moșul, iar:

— Da' ce căutați în ladă ?

— Bani !

— Hm ! Bată-vă norocul să vă bată, zice uncheșul rîzînd. D-apoi, măi oameni buni, eu caut ziua și nu găsesc și voi chitiți c-aveți să găsiți noaptea ? Hei, bată-vă norocul să vă bată !

ZAHARIA STANCU

Despre viața țărănimii noastre din trecut s-au scris multe cărți. Una dintre cele care au devenit foarte cunoscute, atît la noi cît și peste hotare, este romanul „Desculț" al scriitorului Zaharia Stancu. El ne înfățișează crunta exploatare moșierească și, drept urmare a ei, starea de mizerie și întuneric a satului românesc de altădată.

Fragmentul „Botnițe", pe care îl publicăm mai jos, face parte din acest roman.

Citindu-l, veți înțelege mai bine ura dreaptă a străbunilor noștri, descuțiți, răsculații de la 1907, împotriva celor care îi jefuiau fără milă de rodul muncii lor.

Botnițe

Știți cum arată o botniță? Ca o plasă de sîrmă care îți acoperă gura. Poți răsufla prin botniță. Îți poți muia buzele cu un strop de apă... Oricum, atîta timp cît porți botnița pe obraz, n-ai cum să bagi în gură boabă de strugure...

Ne așezăm la rînd. Logofătul Oprea Cățui Strîmbu ne pune botnițe. Ni le așază pe obraz, ne trece băierile de fier peste urechi, le încuie la ceafă cu cheia. Un slugoi boieresc ne dă cîte o coșniță și cîte un cosor. Alte slugi ne arată ce avem de făcut. Tăiem strugurii cu cosorul, băgăm de seamă să nu atingem cu tăișul joardele, așezăm strugurii în coșnițe, ușurel-ușurel, să nu le strivim boabele. Cînd umplem o coșniță, o scoatem în potecă. Luăm altă goală și reîncepem lucrul, chirciți pe vine.

Sînt struguri albi și struguri negri-albăstrii în via boierului olog.

Sînt struguri aurii-ruginii și struguri roșcovani în via boierului, care acuma a fost adus pe brațe de slugi și așezat într-un cărucior cu rotile, sus, lîngă casa paznicului albanez, cu fes roșu.

Și struguri roșii ca sîngele.

Unii struguri au boabele mari, alții boabele mici și bătute, lipite unele de altele ca boabele porumbului pe cocean.

Mireasma vie ne îmbată..

Frunza e ruginie și uscată.

Sună cînd o atingem.

Muncim și rămînem tăcuți.

Tăcuți.

Tăcuți ca pămîntul.

Dar și pămîntul uneori mugește lung și se cutremură din temelii.

Și pămîntul se răzvrătește uneori.

Pămîntul, de, e pămînt...

Am putea, dacă am vrea, să

strivim un strugure între palmă şi botniţă şi să sugem mustul dulce.

Nici unul dintre noi nu facem asta.

Nu vrem s-o facem.

Dacă gustăm mustul boierului, dacă ne atingem cu buzele de miezul unui singur bob de strugure, de strugurii aceştia pe care i-am visat şi eu, şi toţi copiii satului luni şi luni de-a rîndul, ne ostoim pofta.

Ne ostoim şi ura.

Boierul olog ne-a pus, ca la boi, botniţe, să nu ne atingem de strugurii lui...

Culegem strugurii, umplem coşniţele, le ducem la cărare.

Luăm altele goale.

Ne întoarcem între viţe.

Culegem mai departe.

Nu trebuie să uităm ziua asta.

Nu trebuie s-o uităm.

Ne-a adus botniţe.

Botniţe!

Botniţe!...

Dacă mama ar fi venit cu noi la cules, şi ea ar fi purtat botniţă.

Mama...

Cu botniţă...

Strugurii sînt albi.

Alţii sînt negri-albăstrii.

Alţii aurii-ruginii.

Alţii roşcovani.

Unii, unii sînt roşii ca sîngele.

Uiuiu!

Ne îmbată mireasma puternică a viei.

Soarele blînd ne stropeşte cu razele lui calde.

Ţîşneşte de sub o viţă un cîrcîiac lung şi gras, şi galben, cu zeci de picioare.

Dacă nu l-aş fi văzut la timp, m-ar fi muşcat, şi piciorul mi s-ar fi umflat ca un butuc.

Îl strivesc, dintr-o dată, cu călcîiul.

Pe iarbă a rămas o dîră alburie, pe care, peste o clipă, năpădesc furnicile.

Învăţ să strivesc.

Acum strivesc cîrcîiacul...

Atît pot să fac.

Mai tîrziu...

Boierul stă în jilţul lui moale cu roţile gumate, lîngă casa pazniculuí, la marginea de sus a viei şi vede cum îi culegem strugurii cu botniţe la gură. Vede că nu ne atingem de avutul lui.

Obrazul gras, puhav e plin de mulţumire.

Feţele noastre sînt galbene, aspre, uscate.

Din ce în ce au venit tot mai puţini oameni la cules — şi nouă zile a ţinut culesul.

Pe urmă s-au ivit ploile cele mari ale toamnei.

Plouă.

Acum plouă.

Stau în casă.

Fereastra e fumurie.

Duzii din faţa casei, salcîmii de lîngă uluci, salcia de lîngă fîntînă au rămas fără frunze.

Bate ploaia în ziduri, în geamuri, în arbori.

Bate ploaia.

Mă uit la mîinile mele.

Le închid. Le deschid. Le închid iarăşi.

Pumnul e mic, firav.

Bagă de seamă tata.

— Pumnul o să-ţi devie puternic, Darie, cînd o să creşti mare. O să ai nevoie în viaţă de pumni.

— Da, îi răspund tatii. O să am nevoie de pumni.

Îmi pune mîna pe creştet tata.

Îmi mîngîie creştetul.

Mîna lui e aspră.

Aspră şi bună.

— Da. O să am nevoie de pumni.

Plouă.

Acum plouă.

Noaptea nu mai visez struguri.

Visez că pumnul îmi creşte mare şi greu ca un baros. Şi că lovesc cu el, cu sete.

Cu ură.

TITEL CONSTANTINESCU

Pionier

La gît cravata-mi flutură, uşoară,
Şi chiui peste cîmpuri, pe sub cer.
De bucurie, pasul parcă zboară.
Priviţi-mă! De azi sînt pionier.

Un brad mi-a spus, cu fruntea-nrourată:
„Te voi sui-n azur, pînă la stele,
De laşi o clipă roşia-ţi cravată
Să fluture în ramurile mele".

Şi-o zînă din poveşti încet mă roagă:
„Pe roibul năzdrăvan te fac stăpîn
De-mi laşi o clipă doar cravata-ţi dragă,
Cu ea pe braţ în basme să rămîn".

Şi mi-a şoptit o pasăre măiastră:
„Îţi dau comori şi-avîntul din aripă
De vei lăsa, în zarea mea albastră,
Cravata să ţi-o flutur doar o clipă".

Şi apele-mi şoptesc: „Îţi dăm în dar
Cîntările ce dorm la noi pe undă
Cravata de ne-o laşi o clipă doar,
În valurile noastre să s-ascundă".

Dar eu n-aud nimic. Alerg în vînt
Şi strig să mă audă lumea toată:
„Sînt pionier! Mă leg prin jurămînt,
Cravata mea, să nu te pierd vreodată!"

★

FOTO ghici? Nr. 1

Veţi mai întîlni în paginile următoare cîteva „FOTOGHICI", priviţi-le cu atenţie şi încercaţi să ghiciţi ce reprezintă

GHICITORI

Pe o singură tulpină
Şapte spice se anină
Boabele sînt mari ca mura
Şi le treierăm cu gura!
(Ciorchinele)

Ca în basme, năzdrăvan,
Zboară calul meu bălan
Cînd s-apropie de tine
N-ai cum să-l auzi că vine
Numai cînd se-ndepărtează
Te-nspăimîntă cum nechează!
(Avionul cu reacţie)

Pe masă
E o casă,
Înăuntru nimeni nu-i,
Dar pe geam, ceva văzui!
(Televizorul)

Prins în două urechiuşi
Cine-ascultă pe la uşi?
(Lacătul)

În zorii zilei de 26 Octombrie 1917, tunurile de pe crucişătorul „Aurora" au dat semnalul asaltului asupra Palatului de iarnă (unde se ascunsese guvernul provizoriu burghez) vestind întregului glob că s-a născut o nouă lume: lumea socialistă.

Organizat şi condus de partidul bolşevic, în fruntea căruia se afla genialul Vladimir Ilici Lenin, proletariatul rus a înfruntat puterea ţaristă, a stropit cu sîngele lui străzile Petrogradului, ale oraşelor miniere, a plătit cu ani de temniţă dorinţa de a trăi omeneşte şi de a clădi o societate în care să nu mai fie exploatare.

În Octombrie 1917, îndrumaţi de partidul bolşevic, sprijiniţi de o parte din armată, muncitorii înarmaţi au măturat guvernul provizoriu burghez, înfăptuind revoluţia socialistă. Puterea a fost preluată de sovietele de muncitori, soldaţi şi ţărani. A fost proclamată republica sovietică, primul stat socialist din lume, avîndu-l în frunte pe V. I. Lenin.

Guvernul sovietic a decretat o serie de legi de importanţă vitală pentru statul muncitorilor şi ţăranilor, ca: Decretul asupra păcii, Decretul de naţionalizare a pămîntului, a fabricilor, uzinelor, minelor şi alte legi în folosul poporului.

Revoluţia din Octombrie a răsturnat — pentru prima oară în istoria omenirii — puterea exploatatorilor, instaurînd dictatura proletariatului pe teritoriul unei imense ţări: Rusia, creînd condiţiile necesare pentru victoria orînduirii socialiste. Ea se deosebeşte radical de toate revoluţiile din trecut, deoarece a dus nu la înlocuirea unei forme de exploatare printr-o altă formă de exploatare, ci la desfiinţarea oricărei exploatări şi la lichidarea exploatatorilor.

Constituirea primului stat al muncitorilor şi ţăranilor n-a fost însă pe placul bogăţaşilor din lumea întreagă. Hotărîţi să înăbuşe puterea sovietică, ei au organizat bandele de mercenari albi ale lui Petliura, Kolceak, Denikin, Vranghel şi ale altor generali ţarişti. Pămîntul sovietic a fost cotropit de armatele unui număr de 14 state imperialiste.

Tînăra republică era în primejdie. La apelul partidului, batalioane de muncitori, marinari şi ostaşi, la început prost înarmaţi şi echipaţi, flămînzi, dar hotărîţi să apere pînă la capăt statul muncitorilor şi ţăranilor, au învins pe generalii contrarevoluţionari, au zdrobit pe intervenţionişti. În timpul grelelor încercări ale războiului civil, tînăra republică socialistă a primit un puternic ajutor din partea muncitorimii din lumea întreagă. „Jos mîinile de pe Rusia!" era lozinca ce-i înflăcăra pe muncitorii din fabricile de armament ale puterilor intervenţioniste care refuzau să lucreze pentru front. Docherii încrucişau braţele cînd trebuiau să încarce transporturi destinate contrarevoluţionarilor sau armatelor intervenţioniste. În Marea Neagră, marinarii francezi s-au răsculat, refuzînd să mai lupte împotriva tînărului stat sovietic. Ostaşii romîni aflaţi în sudul Crimeii au făcut la fel. Internaţionalismul proletar s-a dovedit mai puternic decît toate intrigile capitaliştilor şi ale trădătorilor clasei muncitoare, care încercau să sugrume tînăra republică socialistă.

Revoluţia din Octombrie are o uriaşă însemnătate internaţională. Răsturnînd puterea burgheziei imperialiste în Rusia, Revoluţia din Octombrie a rupt frontul imperialismului mondial şi a inaugurat epoca victoriei revoluţiilor proletare şi a dictaturii proletariatului. Ea a subminat dominaţia imperialismului în ţările coloniale şi dependente, provocînd un avînt al mişcării de eliberare naţională în rîndul popoarelor asuprite.

Astăzi, după numai 42 ani de existenţă, U.R.S.S. este una din cele mai mari puteri ale lumii. Uniunea Sovietică este prima ţară care a pus atomul în slujba omului. Rachetele sovietice au trimis în Cosmos primii sateliţi, care dau ocol Pămîntului şi Soarelui; savanţii sovietici, primii în istoria omenirii, au trimis în Lună un corp creat de mîna omului.

În ultimele decenii, alături de Uniunea Sovietică s-au ridicat alte şi alte ţări în care puterea aparţine celor ce muncesc şi în care se înfăptuieşte socialismul. Lumea socialismului cuprinde astăzi peste un miliard de oameni, răspîndiţi pe o treime a globului.

Educaţia caracterului

ALEKSEI MARESIEV
Erou al Uniunii Sovietice

Primesc uneori scrisori de la copii. Îmi sînt dragi aceste scrisori. De obicei, ele sînt sincere şi adevărate, uneori, glumeţe, dar de cele mai multe ori serioase. La unele dintre ele mă gîndesc îndelung.

Nu de mult mi-au sosit două scrisori, care, după cum s-a întîmplat destul de des şi înainte, m-au silit să mă gîndesc la ele vreme mai îndelungată. Aş vrea să vă povestesc despre ce anume am gîndit citind aceste scrisori.

Nu voi pomeni numele băiatului sau al fetei care mi-au scris, dar vă voi povesti despre aceste scrisori.

Fata şi băiatul care mi-au scris nu se cunosc între ei şi locuiesc în diferite colţuri ale ţării. Dar faptul că doi copii, care nu s-au văzut niciodată, îşi frămîntă capul cu aceleaşi probleme şi ajung la aceeaşi concluzie, mi se pare că nu este întîmplător. Eu însumi, cînd mai învăţam încă la şcoală, mă gîndeam adesea la acelaşi lucru: cum să-mi formez o voinţă puternică, cum să-mi formez un caracter ferm, cum să devin viteaz şi neînfricat?

Cum să devii puternic fizicește — parcă n-ar fi un secret... Oţeleşte-ţi corpul, antrenează-l, întăreşte-ţi muşchii!... Cel care se îndoieşte de aceasta, e suficient să-şi amintească povestea cunoscută a unui băiat care s-a născut debil şi slăbuţ, dar care şi-a oţelit corpul cu atîta dîrzenie, încît a dobîndit o sănătate de fier, o putere şi o rezistenţă aproape neverosimilă. Acest băiat a crescut şi a ajuns renumit în toată lumea. Este vorba de Aleksandr Suvorov...

Nu, oţelirea fizică nu este deloc complicată. Dar cum stăm cu caracterul? Unde sînt „exerciţiile" care l-ar putea oţeli? Oare există asemenea exerciţii? Dar voinţă puternică, există? Şi cum ai putea urmări dacă-ţi întăreşti voinţa şi-ţi formezi un caracter puternic?

Dar băiatul şi fata care mi-au scris au hotărît probabil astfel: odată ce muşchii se oţelesc prin exerciţii neîncetate — înseamnă că şi o voinţă puternică şi un caracter de fier se pot forma de asemenea prin antrenament. Judecînd astfel ei au şi pornit la acţiune. Ce-i drept, fiecare în felul său... De altfel, citiţi şi voi ce-mi scriu ei despre aceasta:

„Dragă Aleksei Petrovici — îmi scrie băiatul —, *ştiu foarte bine că deocamdată am o voinţă slabă şi un caracter nu tocmai puternic. Tata spune că îmi lipseşte cu totul stăpînirea de sine. Dar eu cred că un om, dacă vrea, poate să-şi formeze toate calităţile de care are nevoie. Şi eu vreau să-mi formez un astfel de caracter încît să devin viteaz şi neînfricat, să nu dau înapoi niciodată în faţa pericolelor. Tovarăşul meu de exerciţii de voinţă — un băiat care învaţă în aceeaşi clasă — este întru totul de acord cu mine. Am hotărît să acţionăm împreună, să ne controlăm unul pe altul.*

Vă scriu acum despre controlul nostru. De pildă, el decurge aşa: eu îmi pun degetul între uşă şi canat, iar tovarăşul meu începe să o închidă încet. Bineînţeles că degetul începe să mă doară tot mai rău, dar eu rabd. Cu cît pot răbda mai mult, cu atît mi se oţeleşte mai puternic caracterul. Apoi pune degetul în uşă tovarăşul meu, iar eu încep să-l strîng.

Noi credem că ne vom forma treptat caractere puternice, vom deveni viteji şi neînfricaţi şi nu ne vom teme atunci de nici un fel de pericole".

Aceasta este una din scrisori. Iată ce-mi scrie şi fetiţa:

„Aleksei Petrovici, am citit despre dumneavoastră într-o carte şi mi-a plăcut faptul că sînteţi atît de perseverent. În viaţa mea personală nu există deocamdată evenimente prea importante. La şcoală nu întîmpin piedici mai deosebite. Acasă — la fel. Şi atunci am hotărît să mă pun la încercare. Desigur că n-am spus nimănui nimic despre aceasta; dacă aş fi spus n-aş fi făcut nimic. Am hotărît să nu mănînc cîteva zile la rînd. N-am mîncat nimic, deşi îmi era tare foame. Dar a ieşit aşa că mama a observat şi m-a silit să beau nişte lapte. Totuşi n-am mîncat nimic aproape o zi întreagă.

Şi nu mă voi opri aici, voi învinge toate obstacolele şi voi ajunge să am, cînd voi creşte mare, un caracter puternic".

Trebuie să vă spun că am tot respectul faţă de aceste intenţii ale copiilor. Dorinţa de a-ţi forma un caracter puternic este de lăudat prin ea însăşi. Un om puternic şi viteaz va face faţă oricăror împrejurări, şi patria are nevoie de oameni puternici şi devotaţi, pe care să nu-i înfricoşeze pericolele, care să nu dea înapoi în faţa greutăţilor... Dar chestiunea este dacă trebuie sau nu să vă formaţi caractere puternice, să deveniţi viteji şi plini

de fermitate, făcînd ceea ce au făcut cei doi copii? Şi dacă nu — de ce nu e bine aşa? Şi ceea ce este mai principal: dacă nu trebuie să „exersaţi", ca cei doi, ce trebuie să faceţi altceva?

Amîndoi copiii — şi băiatul şi fata — au pornit parcă pe un drum just. Ei doresc să se deprindă încă din copilărie cu greutăţile şi pericolele, pe care pot să le întîlnească, ei se supun la tot felul de încercări, pentru a se forma rezistenţi şi viteji. Ce găsiţi rău în aceasta?

Fata, care scrie cu oarecare regret că viaţa ei decurge fără piedici şi greutăţi deosebite, fără îndoială că spune adevărul. Şi cu toate că nu ştiu despre ea mai mult decît ceea ce mi-a scris, ştiu că ea nu este nevoită, de pildă, să vîndă ziare pentru a-şi cumpăra manuale (cum face un băieţaş francez, cu care am făcut cunoştinţă la Paris). Cred, de asemenea, că şi băiatul care a născocit o încercare şi îşi strînge degetele cu uşa, se duce liniştit dimineaţa la şcoală, fără să fie îngrijorat cît de puţin de faptul că ar putea fi eliminat pentru că n-a plătit taxa, ceea ce se întîmplă destul de des cu copiii şomerilor din ţările capitaliste.

Aşadar, s-ar părea că aceşti copii au dreptate inventînd încercări artificiale, o dată ce au avut norocul să se nască în Ţara sovietică, care se îngrijeşte atît de mult de copiii săi.

Cugetînd asupra acestor lucruri, mi-am amintit de vizita pe care am făcut-o la o şcoală din Moscova. M-am dus acolo dînd urmare unei invitaţii.

In drum spre şcoală am aflat că, puţine zile în urmă, s-a întîmplat acolo, la şcoală, un caz deosebit — s-au bătut nişte copii. In această şcoală trei băieţi bătuseră pe un al patrulea pentru că acesta, fiind de serviciu, nu lăsase pe unul din bătăuşi să intre în clasă în timpul recreaţiei. Acestea s-au petrecut chiar în detaşamentul care mă invitase.

Am fost întîmpinat cu extremă amabilitate. Băieţii au dat buzna în stradă, conducîndu-mă ca să nu mă rătăcesc... Fetele mi-au pregătit un buchet de flori. Profesorii erau foarte atenţi şi amabili.

După cum am înţeles imediat, profesorii şi copiii aşteptau de la mine tot felul de lucruri. Profesorii voiau să aduc vorba despre evenimentul petrecut şi să fac de ruşine clasa vinovată. Copiii sperau că le voi povesti despre război, despre lupte aeriene, despre glorioşii noştri piloţi — ceea ce le place de obicei copiilor să audă şi, ca să spun drept, ceea ce îmi place şi mie să-mi amintesc...

Dar cînd am auzit despre bătaia aceea, mi s-a stricat dintr-o dată dispoziţia şi n-am mai putut face nimic. In general eu nu ştiu să fac morală. Să le povestesc despre război, despre tovarăşii scumpi inimii mele — nu puteam, pur şi simplu nu puteam lega două cuvinte!

Ei şedeau în faţa mea atît de curăţei, cu cravatele legate cu grijă, iar eu îi priveam cu ciudă şi mă gîndeam: ar fi fost interesant să vă văd cum arătaţi în timpul bătăii! Desigur, îmi dădeam seama că nu sînt toţi vinovaţi, ci numai trei dintre ei. Dar oricum, nu-mi puteam recăpăta buna dispoziţie şi spiritul acela solemn, oarecum trist, de care eşti stăpînit atunci cînd îţi aminteşti de anii glorioşi din trecut.

Afară de aceasta mă gîndii: de ce sînt propriu-zis vinovaţi numai trei dintre ei? Dar ceilalţi? Cei trei băieţi au crescut doar în mijlocul lor, toţi răspund oarecum pentru faptele lor; aici nu este vorba doar de oameni adunaţi întîmplător, ci de un colectiv, de un detaşament de pionieri! Şi apoi, lucrurile s-au petrecut în şcoală, mulţi dintre ei au văzut cum trei băieţi se leagă de unul singur. De ce au fost de acord cu aceasta? De ce n-au intervenit?

Intre toţi elevii dintr-a VII-a s-a găsit unul singur, care, văzînd că trei băieţi

au sărit pe un al patrulea, s-a repezit să-i despartă. Este vorba de o fată, de pioniera Sazonova. Poate că era cea mai puternică din clasă?! Fetița ședea chiar în fața mea și m-am uitat la ea: o fată ca toate fetele, de statură mijlocie... O amenințare, ca și pe oricare altul, pericolul de a se alege în focul luptei cu vînătăi și cucuie, dar probabil că ea nu s-a gîndit la aceasta — a văzut că trei inși au atacat un singur băiat și s-a repezit să-i ia apărarea. Am avut o deosebită plăcere s-o privesc pe Sazonova, care în acest timp șușotea cu prietenele ei și probabil că nu acorda nici o valoare deosebită faptei sale...

Dar nici Sazonova nu-mi putea reface buna dispoziție. Și, după o scurtă convorbire cu copiii, ne-am despărțit nemulțumiți unul de altul și de noi înșine.

...Și iată că mi-am amintit de această întîlnire, citind scrisorile copiilor.

Pionierii din clasa a VII-a, care mă invitaseră la ei, se gîndesc și ei probabil, cîteodată, cum ar dori să fie. Poate că unii dintre ei se hotărăsc să procedeze ca și corespondenții mei: „Hai să-mi aranjez o încercare, hai să inventez ceva neobișnuit fiindcă viața mea e prea simplă și obișnuită!" Dar viața a găsit ceva și fără el, i-a prezentat acest caz și i-a spus: „Alege. Poți sta de o parte, dar poți să și intervii. Poți să dai dovadă de vitejie, poți să manifești și slăbiciune. Alege!"

De ce să inventezi încercări și verificări „eroice" cînd viața verifică și încearcă la fiecare pas pe oricare dintre noi?

Să intervii în bătaie și să-i iei apărarea celui slab! După mine aceasta este o dovadă de vitejie. Să iei cuvîntul la o adunare în fața tuturor și să recunoști: „Am procedat urît" — înseamnă, după părerea mea, să dai dovadă de vitejie. Să stai cu cartea în mînă, învățînd o lecție grea, deși ochii ți se închid de oboseală și de ciudă, și să nu lași cartea din mînă pînă nu-ți atingi scopul — aceasta nu poate fi decît o dovadă de voință puternică!... Poate că toate acestea nu par lucruri de efect și prea eroice, dar tocmai astfel vă puteți forma caracterul.

Uneori sînt rugat să povestesc cum m-am tîrît cu picioarele degerate și cum de am avut atîta dîrzenie să mă urc din nou la comanda unui avion... Dar eu mă simt adesea dator să le răspund: n-ar fi mai bine să vă povestesc cîte ceva despre... sufixe? Da, da, despre sufixele cu care m-am luptat pînă era să înnebunesc! Cînd, după război, am început să studiez la Academie, am descoperit că uitasem binișor cîte ceva din ceea ce învățasem în anii de școală. În special stăteam prost cu gramatica. Și multă sudoare am vărsat pînă cînd am biruit-o!

Să stai cu cartea în mînă și să înveți, și să dorești să conduci un avion în luptă, acestea-s lucruri diferite. Uneori, însă, prea sînt asemănătoare calitățile necesare pentru a duce la îndeplinire aceste acțiuni!

Viața ne încearcă la fiecare pas. Și adeseori nimeni, afară de tine însuți, nu te va judeca și nu te va lăuda pentru că ai făcut bine sau rău!

Ai răspuns pentru nota 4[1]. „Ei — va spune tatăl tău, — bravo ție! A fost o lecție grea!" Tu, știi însă că puteai să răspunzi pentru nota 5.

Nu te-ai dus împreună cu toți copiii la plivitul grădinii de legume a colhozului. „Ce să-i faci — va spune mama —, s-a îmbolnăvit băiatul meu". Dar tu știi foarte bine că ți-a trecut „durerea de cap" și că ai fi putut lucra...

Se strîng cărți pentru biblioteca detașamentului. Aș fi dat și eu o carte — spui tu —, dar mi-e teamă să nu se supere mama. „Ei, dacă e vorba de mama — te compătimesc copiii — atunci nu trebuie". Și nimeni în afară de tine, nu știe că e foarte ușor s-o convingi pe mama ta și că nu mamei îi pare rău de cărți, ci ție însuți...

Da, foarte adesea viața, o viață care pare ușoară și lipsită de griji îi aranjează omului un control serios și nimeni în afară de el însuși nu bănuiește aceasta. Cinste aceluia care, fără să se aștepte la recunoștința cuiva, fără să alerge după lauri, alege un drum greu și nobil!

În încheiere aș dori să revin la două fraze din scrisorile pe care le-am primit: „Ne vom forma trăsături puternice, vom deveni neînfricați și viteji" — scrie băiatul. „Voi lupta ca, atunci cînd voi crește mare, să am un caracter puternic" — scrie fata. Amîndoi vorbesc la viitor. Pentru că așa vorbesc copiii, adesea, gîndindu-se la ceea ce ar dori să fie. Dar eu aș vrea să vorbesc despre prezent.

Astăzi, acum trebuie să fii curajos, să îndrăgești adevărul. *Astăzi, acum* trebuie să nu dai înapoi în fața greutăților. Să iei *azi* apărarea celor slabi și să lupți pentru adevăr. Să manifești *astăzi* perseverență și dîrzenie. Să nu lași aceste minunate calități *pentru mai tîrziu*, ci să te străduiești să fii *acum*, așa cum, să vă spun drept, aș vrea foarte mult să vă văd, dragi copii.

(Din „Pionier" nr. 5/1955)

---

[1] 4 = În U.R.S.S. sistemul de notație în școală este de la 1 la 5!

Băiatul care mai are vreme

Cu Nicu Popescu sînt coleg de bancă dintr-a II-a. Şi nu e puţin timp dacă luăm în seamă şi micul amănunt că acum sînt într-a VI-a. Dar în toţi aceşti 4 ani n-am fost în stare să-l cunosc pe Nicu, deşi ne consideram prieteni la cataramă. Eu însă mereu eram gata să-mi pun mîna în foc pentru Nicu. Mă rog. Ziceam că-l cunosc cel puţin ca pe Ghiţă Cristache (ăsta-s eu, aşa că... ce să mai vorbim !) S-a descoperit însă că tare mă mai înşelam şi puteam să-mi ard mîna de pomană. Şi ceea ce-i mai grav în toată treaba asta e că „descoperirea" s-a petrecut nu într-un loc unde eram numai eu şi Nicu, ci într-o adunare, unde se aflau nici mai mult nici mai puţin decît 30 de copii, adică detaşamentul nostru în întregime, plus preşedintele unităţii şi profesorul-diriginte. Să nu mori de ruşine ?...

...Era o adunare de detaşament obişnuită — se discuta programul de activitate pe luna ce urma, pe decembrie. Horia Panduru, preşedintele grupei a III-a, îl propuse pe Nicu să se îngrijească de pregătirea şahiştilor noştri pentru campionatul pe unitate. (Nicu e un as al şahului ! !) Eu l-am aprobat pe Horia, Virgil Costea s-a ridicat şi m-a aprobat pe mine, susţinînd şi el că Nicu e cel mai indicat pentru treaba în discuţie... şi totul ar fi decurs de minune dacă Mihai Croitoru n-ar fi sărit de la locul lui aşa, nitamnisam, şi, neîntrebat (curat indisciplină !) n-ar fi strigat : „O fi Nicu ăsta... (auzi, Nicu „ăsta" !) aşa cum îl lăudaţi voi, adică as — la şah, ţin să precizez ! —, bun organizator etc. Dar are şi un păcat" — şi făcu o scurtă pauză, scurmîndu-ne pînă-n adîncul sufletului cu privirea lui ageră. Apoi reluă : „...Dar are un păcat, ziceam : e leneş ! Şi, ca să nu răpesc mult timp, zic că nu-s de acord. Un om leneş, în urmă mult cu învăţătura, nu-i demn să primească chiar şi o asemenea sarcină ! Asta-i !" Şi se aşeză plin de sine în bancă. Eu am simţit că mă înnăbuş, mai ales cînd l-am auzit spunînd : „... chiar şi o asemenea sarcină". Şi m-am ridicat. Tot neîntrebat şi tot fără să-mi fi dat careva cuvîntul. Şi m-am pornit : „Adică de ce să spui tu «chiar şi o asemenea sarcină» ? Subapreciezi şahul, Croitorule ? Cum poţi spune una ca asta ? Şi de ce-l faci leneş pe Nicu ? Ce, dacă el nu poate să înveţe bine chiar aşa, de la început de an, ce ?

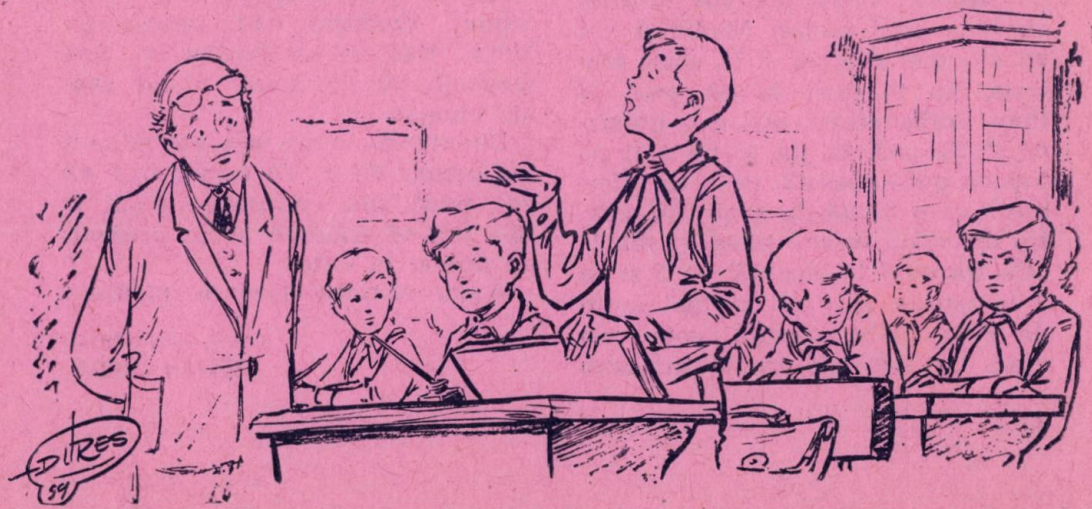

O să-l ajut... o să-l ajutăm noi, și o să se îndrepte". Văzînd însă oarecare dezaprobare în ochii colegilor, căutai să închei repede : „Părerea mea e că propunerea lui Horia e bună. De altfel — îmi veni mie o idee salvatoare —, să-l întrebăm și pe Nicu, să vedem el ce spune ?" Și mă așezai. Credeam că, oricum, tot îl făcusem pe Croitoru să dea cît de cît înapoi. Ciudat însă. Croitoru se ridică tacticos și, puțin ironic, spuse : „De, n-ar fi chiar așa rău să-l ascultăm și pe Nicu Popescu..." La care propunere, întreaga adunare începu să freamăte : „Sigur, să-l ascultăm !..."

Și se ridică Nicu. Parcă nu se mai termina ridicîndu-și de lîngă mine statura lui de sportiv. Grăi : „Nu știu ce-o fi avînd cu mine tovarășul Mihai... (așa vorbește Nicu în adunări, cu tovarășe, chiar și mie-mi zice „tovarășu' Ghiță" ! !) Anu' ăsta — pronunța Nicu afectat și alene cuvintele — de cîte ori am fost propus pentru cîte-o sarcină, el m-a îndepărtat : ba că n-aș fi în stare, ba că nu știu ce...". Imediat însă se auzi glasul lui Mihai : „Te-am «îndepărtat» anul ăsta... pentru că anul acesta ai început să înveți prost. De aceea !..." „Daa... ? — s-a scălîmbăiat atunci Nicu. Ei bine, nu toți pot lua numai note de 9 și 10, ca tine. Eu însă te asigur că pot termina cu bine anul școlar. Media 5 voi ști s-o scot oricum și la orice materie, nu te griji tu de asta. Și timp, vorba aceea, mai e o grămadă..." Se uită în jur și ne zări pe toți cu gura căscată, ceea ce interpretă ca o formă de admirație pentru discursul ce ni-l ținea, și reluă : „Că am un 4 la algebră, un 5 și un 2 la istorie și... și... și mai mulți de 4 la limba romînă, asta cam așa-i. Da' dacă pe primul trimestru voi avea medii de 4... ce credeți, n-am să reușesc pe-al doilea să iau la materiile respective 6 ? O să reușesc, nici o grijă, tovarășe Mihai. Că eu, dacă vreau, iau și pe trimestru' ăsta medii de 6. Și chiar de 7 și 8". Și uitînd că e de față și dirigintele continuă : „Dar nu vreau... De ce ? Mai e timp berechet de învățătură. Acum... acum adun forțe, să am..."

Degeaba-l tot trăgeam eu de mînecă, degeaba îl călcam cu toată greutatea pe vîrful pantofului : Nicu habar n-avea ! Vorbea și vorbea, și vorbea !... Și parcă, pe măsură ce vorbea, tot mai multe prostii spunea. Dirigintele se făcuse stacojiu la față de supărare ; Dan Haber — se îngălbenise de rușine pentru Nicu ; noi toți făceam fețe-fețe, și parcă aerul nu ne mai ajungea... Numai Nicu vorbea, vorbea...

În sfîrșit termină. Termină și se uită atent peste clasă. Și parcă-parcă zări ceva neplăcut în privirile noastre, că înghiți așa, ca un hap, și se așeză tăcut.

Mihai nu mai putea de rîs. De la locul său se uită țintă la mine și-mi spuse : „Hai, Cristache, vîră-ți mîna în. foc pentru Nicu. Hai !...

M-a luat așa prin surprindere că, fără să vreau, îmi pipăii mîna dreaptă cu stînga și mi-o vîrîi sub haină, speriat. Parcă mi-o și vedeam pe jar... Bîiguii : „Eu... Eu... Sigur... credeam că-l cunosc pe Nicu... Dar... M-am înșelat și... Are dreptate Mi... Mihai..." Și mă așezai buimac.

De atunci nu-mi mai vîr mîna-n foc pentru Nicu. Vă asigur însă că voi reuși să-l cunosc pe Nicu și să-l fac să trăiască și în prezent, nu numai în viitor.

Aveți cuvîntul meu de pionier !

pentru conformitate
ȘTEFAN ZAIDES

E roșie cravata mea ca focul

Versuri de MIHAI BENIUC

Muzica de MATEI SOCOR

E roșie cravata mea ca focul,
Cum e și roșul steag pe șantier.
In lumea muncitoare mi-este locul,
Și nu privi că-s mic, sînt pionier!

Cravata mea cea roșie mă-ndeamnă:
„La-nvățătură fii neobosit!"
Eu știu că cei ce-au semănat în toamnă,
La anul vor avea și de cosit.

Cu goarna și cu toba la paradă
Eu trec în mai, sub cerul luminos.
Dar iată, și pe cîmpul plin de roadă
Adun la spice vara, bucuros.

Cu-ntreg detașamentul, fără teamă,
In marșul vieții sprinteni am pornit,
Iar mîine, dacă patria ne cheamă,
Lupta-vom pentru ea nebiruit.

Partidului ce-n viață ne-ndrumează,
Salut voios cu toții i-am adus;
Jurăm sub steaua noastră pururi trează,
Drapelul roșu să-l purtăm mai sus.

Refren: Sînt tînăr oștean în veacul leninist,
Gata mereu, fără zăbavă,
Cravata mea-i din steagul comunist,
Bucată din eterna-i slavă!

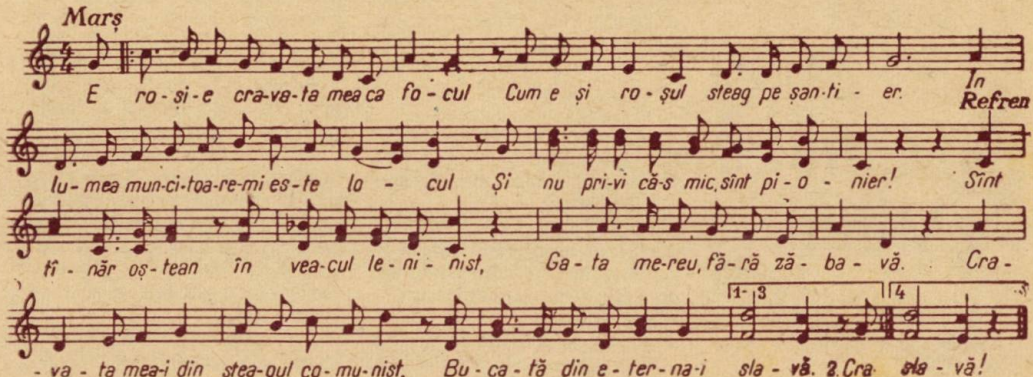

Cîntec de leagăn al Doncăi

FRAGMENTE

Donca-şi leagănă copilul...
Pîlpîie încet fitilul...
Bunicuţa-mpunge acul...
Ceasu-şi deapănă tic-tacul...
Miţa toarce... Vremea trece...
Donca trebuie să plece...

„Nani, raza mea de soare,
pui născut la închisoare...
Mi-o zîmbi vreodată oare
iarăşi gura zîmbitoare?
Mi-or zîmbi vreodată iar
ochii mari de chiblimbar?

Nani, raza mea de soare...
doare, despărţirea, doare!
Nani, raza mea de lună...
o să plec şi o să-ţi las
un sărut de bun rămas
pe şuviţa asta brună...

Nani, raza mea de lună,
mama-ţi spune noapte bună
cît mai are-un fir de glas...
Ştiu, în ochi o să se şteargă
chipul dus în lumea largă,
şi-n urechi o să se piardă
glasul care te dezmiardă...“

*

Gîndul Doncăi se destramă...
„Nu auzi în noapte, mamă?
Toţi copiii lumii cheamă...
Plec în lume pentru ei.
Vreau să crească fără teamă
pruncii ţării şi ai mei!

...O s-arăt măicuţelor
pe prispa căsuţelor,
o s-arăt femeilor
pe pragul bordeielor...
că de-or sta mereu şi-or plînge
lanţul tot mai greu s-o strînge...
că de-or sta să tot aştepte,
soarta lumii n-or s-o-ndrepte!“

*

Buna plînge, miţa toarce,
Donca ochii nu-i întoarce.
Pasu-abia atinge pragul
ca să nu-şi trezească dragul;

MIHAELA MONORANU

CUM A FUMAT MANOLE MIHAI

În una din zile jucam şah la clubul uzinei cu un tînăr pe care-l cunoscusem abia cu o oră înainte. În timp ce noi făceam primele mutări, un alt tînăr, în treacăt pe lîngă masa noastră, ne dădu bună ziua, întinzîndu-ne totodată pachetul cu ţigări:

— Serviţi-vă...

— Mulţumesc, dar nu fumez, răspunse tovarăşul meu de joc. N-am mai fumat din clasa a patra primară...

Tînărul rîse şi plecă mai departe, iar eu rămăsei tăcută şi nedumerită. După cîteva minute, partenerul meu îşi ridică privirile şi zîmbi:

— Ştiu la ce te gîndeşti, zise el. Te gîndeşti că mare obrăznicătură am fost eu în copilărie; că spărgeam geamurile oamenilor, asmuţeam cîinii şi fumam pe ascuns... Mi-ar părea rău să crezi asta despre mine. Dacă vrei, am să-ţi istorisesc cum am fumat eu cînd aveam zece ani...

Într-o seară mama sosi grăbită acasă şi, încă de la uşă, îi spuse tatei scurt:

— La ora zece, în colţul străzii Macilor, sub salcîm. Semnul — o ţigară aprinsă. Şi fluieri melodia aceea cu trandafirii. Va veni o tovarăşă şi-ţi va da un pachet... Îl duci la Andrei. Trebuie să te grăbeşti, e departe pînă acolo...

— Melodia cu trandafirii..., repetă tata, zîmbind trist unei a-

iese legănată-n tindă,
noaptea-n brațe s-o cuprindă,
lacrima să i-o ascundă,
tremurată și rotundă...

*

Puiul gîngura prin vise,
bunicuța amuțise,
mîța s-a oprit din tors...
Ușile-au rămas închise –
Donca nu s-a mai întors.

*

Își citește mai departe
Donca anii – ca-ntr-o carte,
frunzărindu-i filele :
nopțile și zilele...

Podul scund, teșit, brînciș,
– lumea lor ! – o colivie...
Casă și tipografie...

Muncă multă, tot mai vie.
Ei sînt trei – și trebi, o mie.

Peste cap, în povîrniș,
tabla de pe-acoperiș :
vara zeghe, iarna ie...

*

Pași în curtea mohorîtă...
Pumni în ușa zăvorîtă...
Pași pe scara șubredă,
pumni în ușa putredă.

Cinci copoi de la brigadă
în mijlocul lor – grămadă.

*

Donca nu se prăbușe,
țipătu-l înăbușe...

*

Vede pumnii-n roi turbat,
dar nu-i simte cînd se-abat...
Vede gurile zălude
cari răcnesc, dar nu le-aude...

*

Donca fălcile le strînge
peste dinții plini de sînge...
Prima palmă năucește –
primul ghiont dezmeticește...
Primul val de sînge sperie...
Și-ntrebările – puzderie –

Nu, nimic n-o s-o doboare –
(nani – raza mea de soare)
Nu, nimic n-o s-o răpună –
(nani – raza mea de lună)
N-o să spună ! N-o să spună !
N-o să spună ! N-o să spună !
N-o să spună ! N-o să spună !

*

...Și pe urmă – pîlcu-n noapte,
pași tîrșiți – porunci în șoapte...
fiarele la mîini și glezne.
Duba burducată-n bezne –
porți de fier care se-nchid...

Zece ani de grea osîndă.
Lumea-n jurul ei flămîndă,
dar încrederea-n izbîndă,
în tovarăși, în partid.

*

Toamna-și scutură castanii.
Vîntul sîngeră-n poieni
sfîșiat prin buruieni.

În celulele Doftanii,
moartea-și numără orfanii...
Și-n amurg, la Dumbrăveni,
Doncăi i se curmă anii...
Dorul cîntă... nani, nani...

*

Din spital – din închisoare
a venit tîrziu scrisoare :
„Nani, raza mea de soare...
Ți-am lăsat un mărțișor,
– nu-i de preț, dar să ți-l pună –
ți-o juca pe gît ușor,
ne-om mai crede împreună...

Nani, raza mea de lună...
Cînd vei fi mai mărișor
buna bună o să-ți spună
pentru ce-am luptat și mor,
cine-a vrut să mă răpună,
cine moartea mi-o răzbună,
care glas de foc răsună,
care pumn de fier ne-adună,
și vei fi un luptător !
...Nani, nani, puișor..."

MARCEL BRESLAȘU

---

mintiri și începu să fluiere încet.

Știam ce-nseamnă aceasta. Mama și tata erau comuniști. Pricepeam că tata a primit o sarcină din partea partidului, că pleacă să primească de la cineva, la ora zece, un pachet cu manifeste și că trebuie să se păzească de poliție.

Tata se îmbrăcase și era gata de plecare. Dar, deodată, în ușă se auziră bătăi puternice. Tata șezu o clipă încremenit pe loc, apoi își scoase iute paltonul și șapca.

— Dacă mă ridică, te duci tu, șopti el către mama.

— Sigur, mă duc...

— Să ai grijă, mai șopti tata și se duse să deschidă ușa.

În casă năvăliră doi polițiști și un domn în palton negru. Polițiștii se opriră la ușă, iar domnul în negru veni în fața tatei.

— Te îmbraci imediat! zise el către tata. Mergi cu noi.

— De ce să mă îmbrac?! Unde să merg? făcu tata.

— Nici o vorbă! se răsti străinul. Și dumneata la fel! Îmbracă-te, zise el către mama. Mergi și dumneata.

Împotrivirile erau zadarnice. Mama și tata fură îmbrînciți pe ușă. Înainte de-a ieși, tata se uită țintă la mine și-mi zise:

— Să ai grijă, Mihai... În aceeași clipă, din mîna lui căzu jos, lîngă prag, pachetul de țigări.

Cînd m-am văzut singur acasă mi-a venit să plîng.

M-am așezat pe pat și stam așa, zăpăcit. Tata îmi spusese să am grijă. De ce să am grijă? Poate de foc? Luai un pahar cu apă și stinsei focul. Dar deodată ochii îmi căzură pe pachetul de țigări de lîngă ușă. În minte îmi sunară din nou vorbele tatei: „Să ai grijă, Mihai..." Sării deodată ca ars. Înțelesesem. Nu de foc trebuia să am grijă. Luai pachetul de țigări, o cutie de chibrituri și mă repezii pe ușă. Nu știam cît era ora. La zece trebuia să fiu pe strada Macilor, în locul tatei. Dar unde era strada Macilor? Alergam cît mă țineau picioarele.

— Nene, nu știi unde-i strada Macilor?

— Strada Macilor... strada Macilor... Macilor, începu trecătorul să se gîndească. N-avui răbdare să-și aducă el aminte. Îl lăsai și pornii mai departe. Mă izbeam de trecători și alergam. În minte repetam mereu, fără să vreau, melodia cu trandafirii, deși o știam foarte bine: tata o cînta de multe ori.

— Tanti, strada Macilor...

— A, e departe... lîngă gară, băiete...

Pornii iarăși în galop. Cum ajunsei lîngă gară făcui colțul: strada Macilor! Găsii și salcîmul. Mă oprii sub el. Gîfîiam, și de pe frunte îmi curgeau șiroaie de sudoare. Aș fi băut un pahar cu apă rece. Dar altceva trebuia să fac eu atunci: trebuia să aprind o țigară. Trăsei primul fum. Mă apucă o tuse grozavă și-mi curgeau lacrimile. Ședeam cu țigara în mînă și, ca să par om mare, mă suisem pe o piatră.

Nu știu cîte țigări fumasem așteptînd, dar știu că începuse să mă doară grozav capul, iar gura îmi era amară și uscată. Mă gîndeam, cu uimire, de ce or fi fumînd oamenii cînd e atît de rău să fumezi?

Deodată auzii pași. De bună seamă, venea tovarășa. Învingîndu-mi greața, aprinsei încă o țigară. Trăgeam repede din ea, ca să fiu observat. Cînd pașii se apropiară începui să fluier încet cîntecul. Dar, după o clipă, văzui că pe lîngă mine trece un băiat.

— A! Manole! strigă el.

Era colegul meu, Mircea Blănaru, fiul primarului. Îmi ascunsei repede țigara la spate.

— Ce vrei?

— Ce faci aici?

— Te privește pe tine?

— Hai, mă, nu fi prost. Am văzut, dar nu te spun. Fumezi.

— Mișcă-te de-aici, Blănaru.

— Crezi că te spun doamnei? Nu te spun. Uite, am și eu țigări. Le-am furat de la tata. Hai să fumăm... Eu am țigări bune.

— Dacă nu pleci de-aici, îți trag un pumn, strigai eu și mă repezii la el. Blănaru o rupse la fugă, urlînd cît îl ținea gura:

— Lasă că te spun eu la doamna, vezi tu! Prostule, nebunule! Te-ai ascuns și fumezi? Lasă, lasă...

Nu-mi păsa dacă mă spune ori nu. Nu voiam decît să se depărteze cît mai repede. Mai aprinsei o țigară. Eram amețit de-atîta fum. Blănaru zisese că are țigări bune. Sînt și țigări bune? Nu-mi venea să cred. Dar mai grav era că nu mai aveam decît o țigară, și tovarășa tot nu mai venea.

Deodată auzii iarăși pași. Trăsei iute un fum. Mă uitai în lungul străzii. Pe lîngă zid se apropia o femeie în palton cenușiu. Începui să fluier repede melodia. De emoție fluieram tremurat și puțin fals, oprindumă mereu ca să trag din țigară. Femeia se opri o clipă, apoi cu pași repezi trecu pe lîngă mine, întinzîndu-mi din mers un pachet mare. Inima îmi zvîcni de bucurie. Mai stătui o clipă, apoi, aruncînd țigara în zăpadă, o luai la galop, pe străzi, spre casa prietenului tatei. Eram vesel, îmi venea să cînt tare și să sar într-un picior. Mă gîndeam ce mult o să se bucure tata de isprava mea.

★

A doua zi, la școală, după ce doamna strigă catalogul, Blă-

INTERNAȚIONALA

Cine a scris versurile și muzica înflăcărată a acestui cîntec care a ajuns astăzi nu numai un imn de luptă, ci și de biruință ? După înecarea în sînge a Comunei din Paris la 1871, muncitorul Eugen Poittier, luptător pe baricade, fost membru al primului guvernămînt muncitoresc, a rămas plin de încredere în viitorul cauzei proletariatului, în ciuda terorii deslănțuite de burghezie. Convingerea în izbînda muncitorilor și-a cristalizat-o în versuri. Așa a scris el „Internaționala", imn de nădejde și solidaritate al celor ce trudesc. După un timp, un alt muncitor, Degeytter, de profesie turnător, a găsit în biblioteca organizației muncitorești din marele centru industrial francez Lille, într-o broșură, versurile „Internaționalei". I-a plăcut „Internaționala" lui Poittier și, cum avea talent muzical, i-a compus muzica. În scurt timp și în condițiile luptelor revoluționare, cîntecul a devenit imnul muncitorilor din lumea întreagă. El este cîntat în zilele de sărbătoare și de luptă ale clasei muncitoare. Cu „Internaționala" pe buze au înfruntat schingiuirile și au căzut sub gloanțe sute și sute de luptători pentru cauza muncitorimii.

naru se sculă în picioare. Eu încremenii.

— Doamnă, vă rog!

— Da, Blănaru. Spune.

— Doamnă, vă rog! Manole fumează.

— Cum fumează?!... Manole, arată-mi mîinile! porunci doamna învățătoare.

— Nu, doamnă, nu fumează acum, răcni Blănaru. Aseară l-am văzut fumînd.

Doamna veni lîngă banca mea, foarte supărată. Îmi luă bărbia cu două degete, ridicîndu-mi capul spre ea.

— Auzi, Manole. E adevărat?

Nu știam ce să zic. Lăsai capul în jos.

— L-ai văzut tu fumînd, Blănaru? întrebă iar doamna.

— Da, doamnă. Aseară, cînd treceam de la film, la ora zece, l-am văzut fumînd.

— Și cum treceai tu de la film pe strada lui Manole? Tu stai în altă parte doar...

— Păi, nu fuma pe strada lui, doamnă. Ședea ascuns pe strada Macilor, sub un salcîm.

La aceste vorbe, doamna tresări. Șopti abia auzit, ca pentru sine:

— Pe strada Macilor?... Sub salcîm?... Apoi îmi porunci aspru:

— Manole, vino imediat în cancelarie! și porni cu pași repezi spre ușă. Mă luai după ea. Îmi dădură lacrimile. Clasa rămase încremenită și numai după ce ieșirăm auzii vocea răutăcioasă a lui Blănaru:

— Mă, să vedeți ce urecheală o să-i tragă acum lui Manole! Hi-hi...

În cancelarie mă oprii în fața doamnei cu privirile în pămînt. Mă gîndeam să-i mărturisesc c-am fumat și să-i cer iertare. Și mă mai gîndeam că odată și-odată o să-i spun eu învățătoarei mele de ce am fumat în seara aceea, pe strada Macilor... Dar deodată îi simții mîinile nu pe urechile mele, ci pe după umerii mei. Mă îmbrățișa strîns, iar glasul îi tremura:

— Manole, ești un băiat vrednic... Bravo, Manole, cum ai ajuns aseară acasă?...

MIHAELA MONORANU

Mantaua soldatului

— poveste populară rusă —

Într-o zi geroasă de iarnă un boier călătorea pe un drum de țară într-o sanie la care erau înhămați 3 cai de toată frumusețea. Și, deși boierul purta o șubă îmblănită cu pielicele de dihor și avea pe cap o căciulă de samur, înghețase totuși de frig și tremura ca varga. La marginea unei păduri sania ajunse din urmă pe un soldat. Cătana pășea țanțoș, trăgînd din pipă și cîntînd cu voioșie.

— Hei, soldățelule, îi strigă boierul, ce cînți așa cu foc de parcă toată lumea ar fi a ta?!... Nu ți-e teamă de ger?!

— De ce să-mi fie teamă, răspunse soldatul, că doar am mantaua cu mine! Cînd mi se face somn, aștern mantaua și gata! Sub cap, tot mantaua o pun. Iar de-nvelit, mă-nvelesc tot în manta și dorm ca-n puf!... Dorm bușteau pînă-n revărsatul zorilor.

Boierul se miră tare mult de spusele soldatului.

— Ia-n ascultă, încercă el să-l momească, n-ai vrea să facem schimb? Tu să-mi dai mantaua, iar eu să-ți dau șuba mea! Și-o să-ți mai dau și căciula pe deasupra. Sînt cam friguros din fire și șuba nu mă încălzește de fel. Cînd e frig cum e acum îngheț tun. Și nici acasă nu-mi merge mai bine: de e frig tare afară, nici saltelele de puf nu mă pot încălzi.

— Bine, cucoane, ia-o și stăpînește-o sănătos! făcu soldatul.

De îndată ce ajunse boierul acasă alergă într-un suflet la nevastă-sa și-i spuse:

— Ia te uită, sufletelule, ce lucru grozav am cumpărat! De acum înainte să nu-mi mai așterni patul! Și nici de saltea de puf nu mai am nevoie... Nici de plapumă... O să mă culc pe mantaua asta, iar sub cap tot mantaua o să mi-o pun. Și tot cu mantaua o să mă și învelesc! Ai să vezi, o să dorm bușteau!...

S-a apucat boierul să-și facă culcușul, dar, oricum și-l făcea, nu-i ieșea bine de loc: culcușul era și scurt, și îngust. Sub cap n-avea nimic, așternutul era tare și-l înghioldea, și nici de învelit n-avea cu ce să se învelească. S-a canonit boierul toată noaptea, iar dimineața a alergat la regiment să ceară socoteală soldatului.

— Cum de-ai îndrăznit să mă înșeli? strigă boierul.

— Ba nu v-am înșelat de loc, se dezvinovăți soldatul. Pot să vă și probez...

Apoi luă mantaua, o întinse pe jos, puse capul pe-o mînecă și se înveli cu poala.

— Ehe, înălțimea voastră, boierul n-are de unde să știe ce bine se poate dormi pe o manta!... Mai ales cînd ești în marș și furi la popasuri cîte o clipă-două de somn!

Cine a muncit toată vremea și e obosit acela doarme și pe o manta, iar cel care n-a făcut nimic și a stat numai tolănit, nici pe saltea de puf nu poate să doarmă!

În romînește de **DAN FAUR**

Aşa au luptat şi au murit membrii

„TINEREI GĂRZI"

Niciodată nu s-au şters din amintirea poporului nemuritoarele fapte de vitejie ale membrilor organizaţiei comsomoliste ilegale „Tînăra gardă", care a acţionat în Donbass în timpul ocupaţiei fasciste. Bărbăţia, eroismul şi fermitatea tinerilor patrioţi vor servi întotdeauna drept exemplu întregului tineret sovietic, tuturor tinerilor cinstiţi de pretutindeni. Numele membrilor neînfricaţi ai „Tinerei gărzi", care şi-au dat viaţa pentru fericirea şi libertatea patriei, vor rămîne pentru veşnicie în inimile viitoarelor generaţii.

Şi pentru vecie vor fi blestemaţi cei ale căror mîini sînt mînjite cu sîngele eroilor, punînd la cale măcelul sălbatic împotriva membrilor „Tinerei gărzi".

În groaznica tragedie care a avut loc la Krasnodon, un rol important l-a jucat trădătorul mîrşav al patriei, mercenarul fascist Vasili Podtînnii. Fost locotenent în Armata Roşie, el s-a predat chiar în cursul primei lupte fasciştilor şi a trecut de bună voie în slujba lor. Fiind comandant al secţiei poliţieneşti din satul Pervomaisk, iar apoi şef-adjunct al poliţiei din Krasnodon, Podtînnii a condus acţiunile pentru arestarea membrilor organizaţiei comsomoliste ilegale. El personal a luat interogatoriul multor membri ai „Tinerei gărzi", i-a torturat şi schingiuit.

Cînd trupele armatei sovietice au intrat în Krasnodon, Podtînnii a reuşit să fugă. Timp de 16 ani, acest lup s-a ascuns sub o piele de oaie. El a hoinărit ascuns sub un nume străin, îşi schimba locul de muncă, domiciliul. În ultimul timp, Podtînnii lucra ca îngrijitor de vite într-unul din sovhozurile regiunii Stalino. Călăul spera că va putea scăpa de pedeapsa pe care o merita pentru crimele comise.

N-a reuşit însă ! Organele securităţii de stat l-au descoperit pe asasin şi l-au predat justiţiei. Tribunalul regional Stalino a pronunţat împotriva acestui asasin un verdict sever şi just.

Procesul lui Podtînnii a durat aproximativ trei luni. Puşi în faţa unor dovezi incontestabile, Podtînnii şi complicii lui, judecaţi anterior de către justiţia sovietică, au fost nevoiţi să spună tot adevărul despre ultimele zile, cele mai groaznice, petrecute de membrii „Tinerei gărzi" în carcerele poliţiei din oraş. În cursul cercetărilor au ieşit la iveală noi fapte în legătură cu activitatea „Tinerei gărzi", s-au stabilit împrejurările în care au murit neînfricaţii ilegalişti. Publicăm după „KOMSOMOLSKAIA PRAVDA" un interesant articol în legătură cu aceasta.

Se ştie că din ziua în care a apărut în oraş primul manifest semnat cu numele scurt şi mîndru de „Tînăra gardă", întreaga poliţie din oraşul Krasnodon a fost pusă în stare de alarmă. Hitleriştii cutreierau tot oraşul, priveau cu suspiciune pe fiecare trecător. Ei n-au reuşit totuşi să descopere urma curajoşilor necunoscuţi care au azvîrlit o provocare ocupanţilor fascişti. Între timp soseau mereu noi veşti : cineva a arborat un steag roşu pe turnul de extracţie al minei nr. 1–bis ; cineva a atacat santinelele care păzeau lagărul prizonierilor de război ; cineva a pus o mină pe şoseaua care duce la Lugansk ; de această mină s-a ciocnit o coloană de automobile germane încărcate cu muniţii şi două zile la rînd au răsunat, la marginea oraşului, exploziile.

Într-o dimineaţă mohorîtă de toamnă a sosit la jandarmeria raională din Krasnodon şeful poliţiei regionale germane, Ernst Emil Renatus. Mic, îndesat, cu un uriaş pîntece rotund, cuprins strîns cu o centură lată, el se plimba încolo şi încoace în cabinet pe picioarele sale scurte şi groase, bătînd turbat cu pumnul în masă :

– Nemernicilor ! Nu puteţi pune mîna pe cîţiva sugaci. Vă voi trimite în prima linie ! La Stalingrad !...

Solikovski, şeful poliţiei din oraş, chemat de urgenţă la jandarmerie, stătea drepţi într-un colţ îndepărtat, prinzînd slugarnic fiecare privire a marelui şef. Renatus s-a apropiat de el, l-a prins de un nasture al tunicii sale, l-a tras brusc spre el şi, schimonosind cuvintele ruseşti, şuieră supărat printre dinţi :

– Îţi dau trei zile ! Înţelegi ! *Drei Tage.* Ridica în faţa nasului lui trei degete rotunde, acoperite cu păr roşcat. – Dacă partizanii nu vor fi prinşi...

Şeful poliţiei regionale făcu un gest expresiv, parcă strîngea în jurul gîtului lui Solikovski un laţ nevăzut, şi a întins brusc mîna.

În aceeaşi zi, la poliţia din oraş a avut loc o consfătuire extraordinară a comandanţilor secţiilor. Jucîndu-se parcă cu laţul, pe care nu-l putea uita nici ziua, nici noaptea, Solikovski a repetat literalmente tot ceea ce i-a spus şetul poliţiei regionale şi a adăugat de la el cîteva înjurături uzuale :

– Vă voi arunca în beci, nemernicilor, dacă nu-i veţi aduce pe cei care au scris acest manifest. Vii sau morţi, aduceţi-i aici.

Căpătînd o săpuneală şi un instructaj amănunţit, poliţiştii au dat să plece. Împreună cu

toți s-a îndreptat spre ieșire și comandantul satului Pervomaisk, Podtînnîi.

– Tu stai un pic..., îi dădu un ghiont Solikovski. Podtînnîi a expus în fața tribunalului convorbirea avută cu șeful poliției.

Scoțînd dintr-o ladă un pachet de țigări germane ieftine, șeful poliției și-a aprins fără grabă una, a tras cîteva fumuri adînci, pe urmă a privit cercetător în ochii lui Podtînnîi :

– Ai fost ofițer în Armata Roșie ?

Podtînnîi a lovit scurt călcîiele.

– *Jawohl !* Exact...

– Înseamnă că știi să lupți, ai mirosit praful de pușcă... Toți ceilalți sînt niște nemernici. Solikovski a făcut cu mîna un gest disprețuitor spre ușă – la prima împușcătură vor fugi cît colo, ca șobolanii. Aici este însă lucru serios. Înțelegi ? Trebuie acționat cu hotărîre. La Pervomaisk, partizanii se manifestă deosebit de activ. Trebuie loviți așa cum se cuvine. Clar ? Dacă vei face treabă, vei primi o distincție.

În timpul procesului Podtînnîi a recunoscut : „Am făcut tot ce-mi stătea în putință. Am cercetat în sat toate pivnițele. Pe toți care mi se păreau suspecți i-am adus la secție. Îi băteam, îi constrîngeam să recunoască că au legături cu partizanii. Detașamente speciale ale poliției patrulau zi și noapte pe străzi. Noaptea, la intersecții, am organizat puncte de observație, în speranța că vom pune mîna pe cei care lipeau manifestele. Toate străduințile au fost însă zadarnice. Să-i prindem pe membrii «Tinerei gărzi» n-am reușit..."

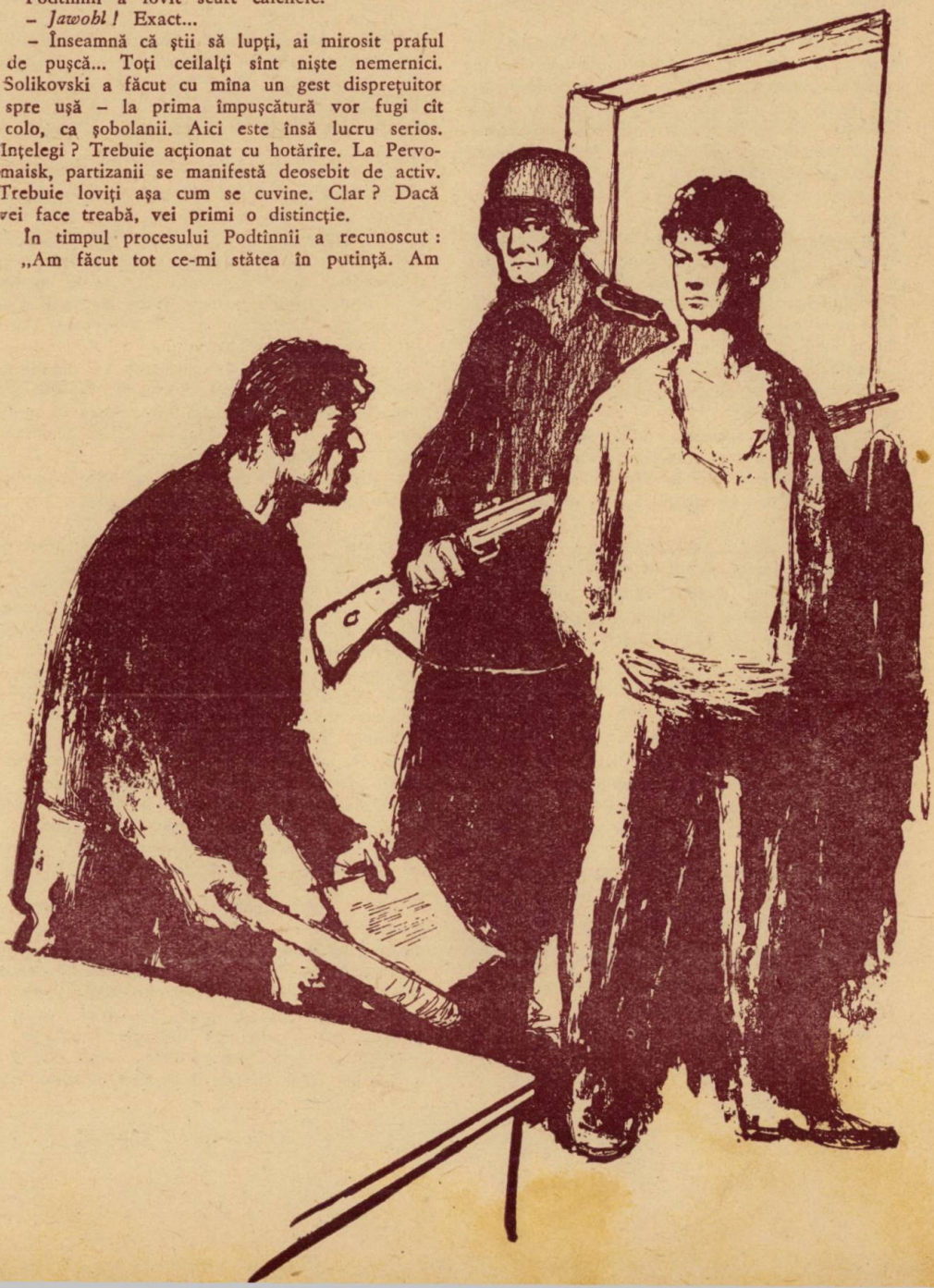

Odată, după schimb, unul dintre poliţai a venit la secţie şi a raportat că noaptea a trecut liniştită.

– Bine, du-te şi odihneşte-te, i-a răspuns obosit Podtînnii.

Hitleristul s-a întors spre ieşire. Şi în acea clipă Podtînnii a văzut pe spatele său o foaie nu prea mare de hîrtie. Pe ea, cu litere de tipar, clare, era scris : „Mîrşavilor ! Vă străduiţi în zadar. Gîndiţi-vă mai bine cum să vă salvaţi pielea. Poporul va pedepsi cu severitate pe trădători. «Tînăra gardă»".

De mult trecuseră cele trei zile acordate de Renatus poliţiei din oraş pentru a pune mîna pe membrii „Tinerei gărzi". Au trecut încă trei zile şi de trei ori trei... Şeful poliţiei regionale telefona aproape în fiecare dimineaţă la Krasnodon, ameninţînd să-i împuşte pe toţi pentru trîndăvie. Solikovski tuna şi fulgera.

Totuşi membrii „Tinerei gărzi" nu puteau fi prinşi.

În acea zi nenorocită, în timp ce sustrăgeau darurile de Anul Nou destinate soldaţilor germani, au fost arestaţi Moşkov, Zemnuhov şi Tretiakievici ; nimeni dintre poliţai nici nu bănuia măcar că în mîinile lor au căzut unii dintre cei mai activi membri ai organizaţiei comsomoliste ilegale. Nu puţini băieţi căzeau în acele vremuri în mîinile poliţiei pentru diferite chestiuni mărunte !

Aflînd cauza arestării, Solikovski a ordonat instructorului pentru „cazurile criminale" :

– Ţine-i cîteva zile în camera rece, dă-le o bătaie bună, iar pe urmă una în spate. Şi aşa nu e loc în carcere...

Nici unul dintre cei arestaţi n-a spus măcar un cuvîntel despre existenţa organizaţiei ilegale. Mai tîrziu, cînd trupele armatei sovietice au intrat în Krasnodon, unul dintre membrii poliţiei din oraş, care au fost arestaţi chiar pe loc, anchetatorul Kuleşov, a declarat în cursul cercetării că membrii „Tinerei gărzi" au fost trădaţi de Tretiakievici, care n-a rezistat bătăilor. Aceasta a fost o minciună care, după cît se pare, urmărea să dea posibilitate adevăratului trădător să se ascundă. În realitate, însă, după cum au dovedit cercetările, poliţia a aflat numele membrilor „Tinerei gărzi" din altă sursă...

În acea zi cînd se intenţiona să se dea drumul lui Moşkov, cineva a bătut în uşa cabinetului şefului jandarmeriei raionale, *hauptwachtmeisterul* Zons.

– Şeful minei nr. 1-bis, s-a prezentat el. Am onoarea să vă prezint acest document. Sper că vă va interesa...

Şi a pus pe masă o foaie de hîrtie scoasă dintr-un caiet de şcoală, pe care era aşternut un scris mărunt, grăbit.

Iată textul complet al denunţului mîrşav cu care a început pagina tragică din istoria „Tinerei gărzi" :

Am descoperit urmele organizaţiei ilegale de tineret şi am devenit membru al ei. După ce am cunoscut pe conducătorii ei, vă adresez această declaraţie. Vă rog să veniţi la mine acasă şi vă voi povesti toate amănuntele. Adresa mea : str. Cikalov nr. 12, poarta nr. 1, locuinţa lui Gromov Vasili Grigorievici.

Pocepţov Ghenadi".

Autorul acestui denunţ, Ghenadi Pocepţov, a fost de aceeaşi vîrstă şi tovarăş cu mulţi membri ai „Tinerei gărzi". El a frecventat cu ei aceeaşi şcoală. Toţi îl cunoşteau ca un băiat liniştit, retras, care ducea o viaţă grea : Pocepţov a rămas de mic fără tată şi trăia la tatăl său vitreg, un om egoist, veninos şi rău. Cînd s-a pus problema primirii lui Pocepţov în organizaţia ilegală nimeni n-a fost contra.

La început lui nu i se încredinţau însărcinări serioase. Pocepţov însă participa la şedinţele statului-major, cunoştea personal pe mulţi membri ai „Tinerei gărzi", inclusiv şi pe membrii statului-major – Oleg Koşevoi, Ulia Gromova, Vanea Zemnuhov, Serghei Tiulenin...

Despre legăturile lui Pocepţov cu organizaţia ilegală ştia şi tatăl său vitreg, V. G. Gromov. Atunci cînd în sat s-a răspîndit vestea că poliţia i-a arestat pe Moşkov, Tretiakievici şi Zemnuhov, tatăl său vitreg i-a spus :

– Au căzut ! Prietenii tăi se află la poliţie. După scurt timp te vor lua şi pe tine... Cît mai e timp, comunică cui trebuie tot ceea ce ştii. Germanii vor plăti bine. Cere o vacă, poate îţi vor dărui şi o casă...

Sufletul mărunt, laş n-a putut ţine piept nici primei încercări. Salvîndu-şi propria piele, Pocepţov a trădat pe cei care-l considerau tovarăş.

Şeful minei, Jukov, căruia Pocepţov i-a trimis declaraţia, nu s-a dus în locuinţa lui Gromov. El a predat denunţul lui Zons, acesta l-a trimis imediat, cu un curier special, lui Solikovski.

După cîteva ore, Pocepţov a fost arestat. De altfel, el nu a stat mult timp sub arest. Seara, şeful poliţiei din oraş a deschis personal, cu amabilitate, uşa în faţa lui şi, luîndu-şi rămas bun, i-a strîns îndelung, recunoscător, mîna.

Arestarea membrilor „Tinerei gărzi", indicaţi de Pocepţov, a fost încredinţată lui Podtînnii.

Într-o noapte geroasă, pe străzile pustii ale satului Pervomaisk a pornit un detaşament de fascişti, în frunte cu Podtînnii. Apropiindu-se de casa indicată în lista alcătuită de Pocepţov, Podtînnii, însoţit de trei hitlerişti, intra în locuinţă şi, fără să spună un cuvînt, culca la pămînt cu o puternică lovitură de pumn pe victima sa. Apoi fasciştii legau rapid mîinile şi picioarele celui arestat, îl scoteau în stradă şi îl

aruncau într-o sanie. După cîteva minute, detaşamentul pornea mai departe...

Prima a fost arestată, în acea noapte, Tonea Ivanihina. Ea a fost ridicată direct din pat, nu i s-a dat nici măcar timp să se îmbrace. Avînd pe ea numai cămaşa, Tonea a fost plimbată prin oraş, pînă în zori, într-o sanie descoperită. În urma ei au fost prinşi Anatoli Popov, conducătorul grupei din Pervomaisk, Saşa Bondarev, Boris Glavan, Maia Peglivanova, Demian Fomin... Dimineaţa, la poliţia din oraş au fost aduşi cei 18 membri din sat ai „Tinerei gărzi".

În acelaşi timp se desfăşura arestarea ilegaliştilor şi în oraş. Patru carcere ale poliţiei orăşeneşti au fost umplute pînă la refuz.

Apoi a început perioada cea mai groaznică.

Cele mai crunte, cele mai sălbatice batjocoriri, pe care nu le-a putut inventa nici măcar inchiziţia evului mediu, au fost folosite de hitlerişti pentru a-i constrînge pe curajoşii ilegalişti să vorbească. Membrii „Tinerei gărzi" au fost bătuţi în carcere, au fost torturaţi la interogatorii, au fost biciuiţi cu nuiele împletite. Fasciştii se întreceau unii pe alţii în inventarea unor torturi mereu mai noi. În cabinetul lui Solikovski, unde au fost interogaţi de obicei cei arestaţi, plafonul, pereţii şi chiar mobila au fost acoperite cu sînge...

Nu poţi citi fără să te cutremuri paginile proceselor-verbale de la interogatoriu, în care sînt consemnate depoziţiile călăilor fascişti despre chinurile neomeneşti la care au fost supuşi membrii „Tinerei gărzi" în timpul interogatoriilor. Iată cîteva extrase din ele :

„I-am păzit pe comsomoliştii arestaţi în carcere. Ei se întorceau de la interogatorii cu feţele umflate de bătaie, pline de sînge şi vînătăi. Abia se ţineau pe picioare. Erau aduşi de la interogatorii şi aruncaţi în carcere. Am refuzat să dau comsomoliştilor torturaţi chiar şi apă, atunci cînd, cu gurile uscate, se apropiau de uşile carcerelor cerînd să li se dea posibilitatea să-şi astîmpere setea insuportabilă..."

„La interogatorii îi băteam crunt pe comsomolişti, cu bice împletite şi bucăţi de cablu de telefon. Pe lîngă aceasta, pentru a constrînge pe membrii «Tinerei gărzi» să vorbească, le legam gîtul de pervazul ferestrei din cabinetul lui Solikovski, înscenînd o execuţie prin ştreang. În felul acesta au fost interogaţi Moşkov, Lukaşev, Popov, Jukov şi 8 fete ale căror nume nu le mai ţin minte..."

„Întrebare :

– Cine dintre membrii «Tinerei gărzi» a fost bătut la poliţie ?

Răspuns :

– Au fost supuşi torturilor şi schingiuirilor toţi membrii organizaţiei «Tînăra gardă», fără excepţie."

Iată ce a declarat V. Podtînnii :

„Lucrînd în calitate de şef-adjunct al poliţiei din oraş, intram deseori în cabinetul lui Solikovski. Am văzut cum el şi anchetatorii interogau pe membrii arestaţi ai «Tinerei gărzi», bătîndu-i crunt cu bice împletite, furtunuri de cauciuc, cabluri..."

Podtînnii a interogat el personal pe unul dintre cei mai fermi, cei mai curajoşi membri ai „Tinerei gărzi", Serioja Tiulenin. Atunci cînd cunoşti documentele şi depoziţiile martorilor, în faţa ochilor ţi se prezintă următoarele tablouri ale anchetei.

În cabinetul lui Solikovski este împins Serioja, plin de sînge şi palid. Pe corpul abia acoperit de cămaşa rămasă numai zdrenţe se vedeau semnele sîngeroase şi vînătăile.

Privindu-l, Podtînnii a tras o înghiţitură mare din paharul care stătea pe masă, a făcut un pas înainte şi, fără să zică vreun cuvînt, l-a lovit cu toată puterea cu pumnul în faţă. Serioja se clătină, dar, rămînînd în picioare, s-a sprijinit de perete.

– Vei vorbi ? îl întrebă cu glas răguşit Podtînnii.

Serioja dădu negativ din cap.

Cravaşa şuieră subţire. Pe umărul lui Serioja apăru o urmă însîngerată, a doua, a treia... Serioja tăcu...

– Aduceţi-o înăuntru ! ordonă scurt Solikovski hitleristului care stătea de pază la uşă.

Uşa scîrţîi. Doi poliţai au introdus în cabinet pe mama lui Serioja, Aleksandra Vasilievna Tiulenina. Văzîndu-şi fiul, Aleksandra Vasilievna s-a făcut albă ca varul, a început să tremure toată...

– Iată-l, bucură-te de lepădătura ta, spuse, făcînd o grimasă, Podtînnii. Tace... Poate tu îl vei face să vorbească.

Aleksandra Vasilievna continua să-şi privească tăcută fiul. Unul dintre hitleriştii care o însoţeau dădu bătrînei un ghiont în spate, altul ridică deasupra ei cravaşa...

Concentrîndu-şi ultimele forţe, Serioja se aruncă spre mama sa, dar doi fascişti l-au apăsat din nou la perete.

– Canaliilor ! şopti Serioja cu buzele tremurînde. Canaliilor !

O puternică lovitură de cizmă îl culcă la pămînt. Din nou cravaşa a început să-i brăzdeze corpul.

– Fiule, scumpule ! (Înnebunită de durere, mama a căzut pe podea, îmbrăţişînd picioarele lui Podtînnii). Daţi-i drumul, vă rog...

Dintr-o dată se auzi glasul lui Serioja.

– Mamă, nu trebuie ! Nu îndrăzni ! ! !

Şi, dîndu-i ascultare, mama s-a ridicat imediat în picioare şi a încremenit lîngă perete. Cu ochii holbaţi, ea privea cum este torturat fiul ei.

Serioja însă, văzînd că mama l-a înţeles şi că i-a dat ascultare, a zîmbit pentru prima oară în aceste zile.

Cu acest zîmbet, Serioja a suportat toate chinurile pe care i le-au pricinuit fasciștii sălbatici. El a zîmbit atunci cînd patru ace groase i-au fost înfipte pînă la capăt în degete. A zîmbit atunci cînd picioarele i-au fost strînse între cele două jumătăți ale ușii, a zîmbit cînd i-au ars cu un fier incandescent palmele.

Torturile au durat două ore. În sfîrșit, Podtînnii l-a întrebat pe Serioja pentru ultima oară :

– Vei vorbi ?

Serioja a dat mînios din cap :

– Nu !...

Cînd îl scoaseră din cabinet își pierduse cunoștința.

Vă aduceți aminte, în romanul lui A. Fadeev, „Tînăra gardă", una dintre cele mai tinere ilegaliste, Tonea Ivanihina, spune sincer prietenelor sale : „Mă tem foarte mult de torturi. Voi muri desigur și n-am să spun nimic, dar mă tem foarte mult..."

Tonea era o fată plăpîndă, impresionabilă. Cel mai mult îi era frică de sînge...

Fasciștii s-au străduit să speculeze slăbiciunea Toniei. Întotdeauna ea era adusă ultima la interogatoriu. Atunci cabinetul lui Solikovski se asemăna cu un abator, iar hitleriștii – ca măcelarii care taie vitele. Peste tot era sînge...

Tonea intra în cabinet trecînd cu grijă peste băltoacele de sînge. Apropiindu-se de masă, ea ridica ochii săi mari, larg deschiși și privea cu îndrăzneală în fața anchetatorului. În această privire era totul : ură, uimire, dispreț... Numai frică nu era.

Ea a fost crunt bătută. Odată, un fascist sălbatic, cu o lovitură de picior încălțat într-o cizmă grea, i-a rupt trei coaste. Tonea își pierdu cunoștința. Peste ea s-a turnat apă și cînd a deschis din nou ochii, în ei era aceeași ură, același dispreț. S.S.-istul, adus în mod special de Renatus pentru a da schingiuirilor un caracter mai aspru, nesuportînd această privire, a pus mîna pe o sîrmă înroșită și a împins-o de două ori în fața fetei. Tonea a orbit o zi înainte de execuție...

Iată ce au povestit călăii despre interogatoriile la care a fost supus Anatoli Popov.

Anatoli era cel mai puternic tînăr din Pervomaisk. Polițaii au cunoscut forța sa în noaptea cînd au venit să-l aresteze. S-a dovedit că nu era chiar atît de simplu să-l arestezi pe conducătorul grupului din Pervomaisk – patru hitleriști l-au culcat cu greu la pămînt.

În primele zile, Anatoli era dus la interogatoriu cu mîinile legate – se temeau de el. Numai atunci cînd, după bătăi crunte, Anatoli abia se mai putea ține pe picioare, călăii au hotărît să-i scoată funia.

El a fost interogat de Solikovski. Aplecîndu-se asupra tînărului care stătea culcat pe podea, el îl întreba urlînd :

– Ei, te-ai răzgîndit ? Numește-i pe participanți.

– Nemernicule !... răspundea Anatoli. Păcat că nu te-am omorît din timp. Nu-i nimic, alții îți vor face de petrecanie...

Îl agățau de mînerul ferestrei, îi strîngeau degetele la fereastră. Încercînd toate uneltele de tortură, șeful poliției s-a apropiat din nou de Anatoli, care respira din greu. În loc de răspuns, Anatoli i-a dat o lovitură cu piciorul. Solikovski, turbat, a luat de pe masă o sabie nemțească și dădu cu ea, luîndu-și avînt, peste picioarele lui Anatoli.

În acea zi, 15 ianuarie 1943, Anatoli Popov împlinea 19 ani. Revenindu-și după schingiuirile la care fusese supus la interogatoriu, el a cerut băieților o bucățică de hîrtie pe care a scris cu sînge : „Felicită-mă, mamă, cu prilejul zilei mele de naștere. Nu plînge, șterge-ți lacrimile".

Unul dintre polițai, vecin cu Popov, s-a declarat de acord să transmită scrisorica. Seara,

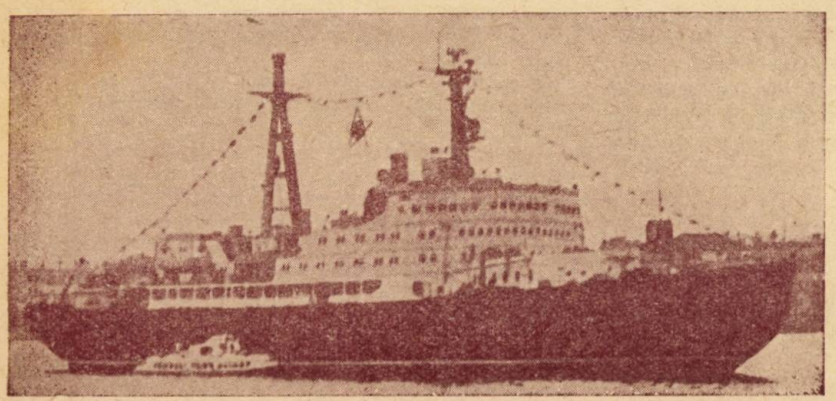

O mare cucerire în lupta oamenilor sovietici pentru punerea energiei atomice în slujba omului :

Spărgătorul de gheață atomic „V. I. Lenin"

tîrziu, el a bătut încet în fereastră, a aruncat hîrtia în uşă şi şopti : „Du-te, mamă, la poliţie, poate ai să reuşeşti să-ţi iei rămas bun"...

În cea mai mare grabă, mama lui Anatoli, Taisia Prokofievna, a ieşit în fugă în stradă.

Pe cer strălucea luna. Ajungînd la clădirea poliţiei, Taisia Prokofievna a văzut cum s-au deschis porţile, cum din curte a ieşit un camion acoperit cu o prelată, care s-a îndreptat cu mare viteză spre puţul minei nr. 5. De sub prelată se auzea, înăbuşit, un cîntec. Voci tinere, răguşite, cîntau încet cîntecul îndrăgit de Vladimir Ilici Lenin :

Chinuit de neagră tiranie,
Prefer moartea glorioasă.

În acest cor, Taisia Prokofievna a auzit şi glasul fiului său.

Ei erau duşi la execuţie.

...Oricît s-au străduit călăii, ei n-au reuşit să smulgă nici o mărturisire membrilor „Tinerei gărzi". Ei n-au auzit vaiete, rugăminţi de cruţare. Cu capul mîndru ridicat, tinerii patrioţi au suportat toate chinurile. Ei au preferat moartea.

„...Majoritatea covîrşitoare a membrilor «Tinerei gărzi» s-au purtat cu demnitate la interogatorii. În ciuda torturilor, ei nu şi-au trădat tovarăşii" – au recunoscut făţiş călăii.

Tot atît de curajoşi au mers tinerii ilegalişti la execuţie. În cursul procesului, Podtînnii a declarat :

„Odată am avut prilejul să însoţesc un grup de membri ai «Tinerei gărzi» spre locul de execuţie. Am văzut cum anchetatorul pentru «chestiunile criminale» trăgea din plin cu mauserul său în membrii «Tinerei gărzi», iar pe urmă îi arunca în puţ. Comsomoliştii se purtau curajos, cu demnitate, nimeni n-a cerut cruţare".

În dosarul procesului lui Podtînnii există o copie a depoziţiilor S.S.-istului Drewitz, care în timpul ocupaţiei a făcut serviciu la jandarmeria oraşului Rovenki. După cum se ştie, aici au fost împuşcaţi conducătorii „Tinerei gărzi", Oleg Koşevoi şi Liuba Şevţova, neînfricatul agent de legătură al ilegaliştilor.

Cu un cinism făţiş, Drewitz descrie execuţia lor :

„Aşezîndu-i pe arestaţi la marginea unei gropi mari, săpate dinainte în parc, i-am împuşcat pe toţi. Pe urmă am observat că Koşevoi este încă viu, este numai rănit. M-am apropiat de Koşevoi, care era culcat la pămînt, şi am tras în capul său.

Printre cei care au fost împuşcaţi în a doua serie îmi amintesc foarte bine de Şevţova. Ea a atras atenţia mea datorită înfăţişării ei. Avea un corp frumos, zvelt, o faţă lunguiaţă. În pofida tinereţii ei, avea o comportare foarte curajoasă. Înaintea execuţiei am dus-o pe Şevţova la marginea gropii unde urma să fie executată. Ea n-a pronunţat nici un cuvînt de cruţare şi, calmă, cu capul ridicat, a primit moartea..."

*

Călăii care şi-au mînjit mîinile cu sîngele celor mai buni fii şi fiice ale patriei n-au scăpat de răzbunare. Paloşul judecăţii sovietice a pedepsit aspru pe acest pumn de laşi şi trădători mîrşavi, pe toţi aceia care au îndeplinit cu supunere voinţa stăpînilor lor fascişti, punînd la cale măcelul împotriva eroilor Krasnodonului.

...În parcul des şi umbros, care se întinde chiar în centrul Krasnodonului, a fost ridicat un monument măreţ în cinstea eroilor căzuţi ai „Tinerei gărzi". La picioarele lui se ridică munţi de flori. Din toate colţurile ţării vin aici oameni ca să se închine în faţa cenuşii curajoşilor tineri şi tinere care şi-au iubit fără preget patria, poporul.

Dîndu-şi viaţa pentru fericirea poporului, ei au devenit nemuritori.

K. KOSTENKO

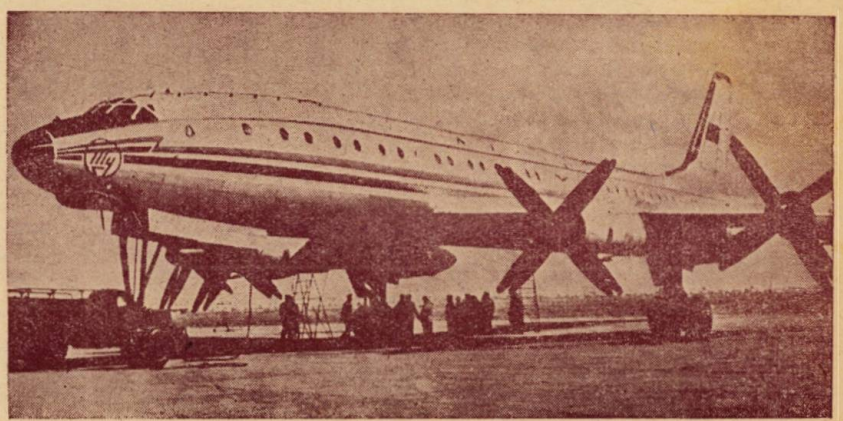

Uriaşul avion de pasageri TU-114 realizat de constructorii de avioane sovietici

20 iulie 1889... Reprezentanţii mişcării muncitoreşti de pretutindeni, întruniţi în Congresul Internaţional al Socialiştilor, la a cărei tribună prezida unul din marii dascăli ai proletariatului, Friedrich Engels, dezbăteau cele mai arzătoare probleme ce stăteau atunci în faţa clasei muncitoare. Exprimîndu-şi ura împotriva exploatatorilor şi jefuitorilor poporului, delegaţii la congres îşi manifestau hotărîrea de a lupta pentru cucerirea unor drepturi sfinte ale proletariatului, pentru dobîndirea unor condiţii mai bune de muncă şi de trai. Şi în ceasurile acelea de înflăcărare, a răsunat mai puternic ca pînă atunci chemarea istorică „Proletari din toate ţările, uniţi-vă!", lozincă lansată în 1848 de Marx şi Engels şi care a însufleţit masele muncitoare din toate ţările, unindu-le în lupta lor împotriva capitaliştilor. De la Congresul din 1889, lozinca aceasta se leagă strîns de marea sărbătoare de 1 Mai, care a fost proclamată zi de luptă şi de solidaritate a muncitorilor din lumea întreagă. Dar de ce a fost aleasă tocmai această zi? Pentru a înţelege înalta şi neuitata ei semnificaţie, trebuie să ne întoarcem cu multe decenii în urmă.

...Era în 1866, cu cinci ani înainte de înfăptuirea Comunei din Paris, prima republică muncitorească. În Statele Unite ale Americii, ca de altfel în toate ţările lumii, proletariatul, crîncen exploatat de patronii fabricilor şi uzinelor, muncea pînă la istovire cîte 14 şi chiar 16 ore pe zi. Muncitorii din S.U.A. au pornit hotărît la acţiune împotriva acestor condiţii neomeneşti de muncă, menite să sature nesăţioasa poftă de cîştig a patronilor. Ei au cerut cu tărie ca ziua de muncă să fie redusă la opt ore şi pentru satisfacerea acestei revendicări au fixat chiar un termen: ziua de 1 Mai. Dar iată că ziua hotărîtă sosise şi stăpînii marilor uzine nu dăduseră încă nici un răspuns. Ca un singur om, muncitorii au încrucişat braţele, declarînd grevă. La Chicago, unul din marile centre industriale ale Americii, nesfîrşite coloane de muncitori au ieşit în stradă, într-o demonstraţie paşnică de protest. Din ordinul guvernanţilor, care apărau interesele bancherilor şi industriaşilor înspăimîntaţi, poliţia s-a năpustit cu sălbăticie asupra muncitorilor neînarmaţi. Mulţi dintre ei au fost ucişi în chip bestial, în plină stradă, alţii au fost arestaţi. Între aceştia se aflau şi opt conducători ai grevei. În urma procesului înscenat, patru dintre ei, Spies, Parson, Fischer şi Engel, au fost condamnaţi la moarte prin spînzurătoare. Al cincilea, Sing, care ştia la ce torturi îl vor supune călăii, s-a sinucis în celulă.

În amintirea acestor lupte, cinstind memoria celor căzuţi atunci pentru măreaţa cauză a proletariatului, participanţii la Congresul Internaţional al Socialiştilor au hotărît, 23 de ani mai tîrziu, ca ziua de 1 Mai să rămînă zi internaţională de luptă şi solidaritate a muncitorilor.

În mai multe ţări europene, printre care şi ţara noastră, 1 Mai a fost sărbătorit începînd chiar din 1890. An de an, în ciuda terorii poliţieneşti, a reprimărilor şi arestărilor, oamenii muncii au cinstit în chip emoţionant şi plin de curaj istorica sărbătoare. Primul 1 Mai liber, în care cîntecul şi lozincile muncitorilor au putut răsuna nestăvilite, a fost sărbătorit la noi abia în 1945, cînd la cîrma ţării noastre, eliberată de sub jugul fascist, a venit primul guvern democratic. Astăzi, sărbătoarea lui 1 Mai a devenit la noi, ca şi în toate ţările socialiste, un prilej de bucurie, de trecere în revistă a realizărilor dobîndite de poporul muncitor sub călăuzirea înţeleaptă a partidului.

A devenit, de asemenea, o scumpă tradiţie ca, la fiecare 1 Mai, la marea demonstraţie a oamenilor muncii să participe şi pionierii. În fiecare început de mai, sub belşugul de soare, cravatele lor roşii pîlpîie în fruntea coloanelor, ca un simbol al primăverii biruitoare, al viitorului fericit pe care poporul nostru şi-l făureşte.